

Afsprakenset MRA Duurzaamheid Top 2021

15 oktober 10.00 – 13.00 uur
WTC, Almere (onder voorbehoud)

Inhoud

- Oplegbrief gedeputeerde Smelik, voorzitter PHO Duurzaamheid
- Beslipunten voor MRA overheden en toelichting op voorliggende Green Deals en afspraken (bijlage 1)
- Afspraken MRA Duurzaamheid Top 2021 (bijlage 2)
  - Green Deal Houtbouw (A1: convenantstekst met bijlagen, A2: overzicht ontvangen reacties en A3: MRA Katern 'De houtbouw revolutie')
  - Green Deal Circulair Textiel (B1: tabel met toelichting op Green Deal en B2: overzicht ontvangen reacties)
  - Green Deal Fiets MRA (C1: convenantstekst met bijlagen, C2: overzicht van ontvangen reacties, C3: hoe verder na 9 juli?)
  - Plastic (D1: tabel met toelichting op afspraak en D2: overzicht ontvangen reacties)
  - Circulair opdrachtgeven en inkopen (E1: notitie met informatie over de afspraken en E2: intentieverklaring Circulair opdrachtgeverschap en inkopen zoals ondertekend op 20 juni 2018)

NB: de onderstreepte documenten maken geen onderdeel van dit pakket, maar zijn als afzonderlijke bijlagen toegevoegd.

Retouradres: Strawinskylaan 1779, 1077 XX Amsterdam

De colleges van B&W van de MRA-gemeenten
De colleges van GS van de provincies Flevoland en
Noord-Holland
Het DB van de Vervoerregio Amsterdam

Afschrift aan bestuurders duurzaamheid van
provincies en gemeenten

Datum 9 juli 2021

Kenmerk

Behandeld door Edwin Oskam, 06 13546510, e.oskam@amsterdam.nl
Lex Hendriksen, 06 46215266, ahendriksen@haarlem.nl
Sibel Kurt, 06 82636070, skurt@amsterdam.nl

Onderwerp Afspraken voor de MRA Duurzaamheid Top van 15 oktober 2021

Geacht college,

In mijn brief van 6 mei jl. heb ik u de vijf voorlopige afspraken voor de MRA Duurzaamheid Top – die op de ochtend van 15 oktober 2021 zal worden gehouden in het WTC Almere – voorgelegd. Namens de Stuurgroep Green Deals MRA en het PHO Duurzaamheid van de MRA verzocht ik u hierop een eerste reactie te geven.

Van die mogelijkheid hebben bijna vijftientig MRA overheden (70%) gebruik gemaakt. De ontvangen reacties zijn besproken in de Stuurgroep Duurzaamheid Top van 23 juni jl. en deze heeft op basis van deze reacties geconcludeerd dat er voor alle vijf de afspraken voldoende draagvlak is om deze tijdens de Duurzaamheid Top ter ondertekening voor te leggen.

Door diverse MRA overheden zijn in hun reacties inhoudelijke

aandachtspunten naar voren gebracht. Soms zijn deze van algemene aard, soms specifiek per afspraak. Met name is gevraagd om maximale duidelijkheid te geven over de financiële consequenties en de consequenties in termen van capaciteitsinzet die aan instemming met de afspraak verbonden zijn. Daarnaast bleek uit de reacties een behoefte aan meer aandacht voor de human capital kant van de afspraken (wat betekenen deze voor onderwijs en arbeidsmarkt?) en voor de te verwachten impact van de afspraken.

In de bijgevoegde versies van de afspraken (bijlage 2) zijn deze aandachtspunten meegenomen. Ik ga ervan uit dat daarmee voldoende antwoord wordt gegeven op de vragen die hierover zijn gesteld. De *inhoudelijke kern* van de afspraken is daarbij overigens niet fundamenteel veranderd. Voor een aantal afspraken is wel de *vorm* aangepast. Zo zijn de Green Deal Houtbouw en de Green Deal Fiets MRA inmiddels uitgewerkt in een uitvoeringsconvenant.

Drie van de afspraken (circulaire houtbouw, circulair textiel en de MRA als fietsmetropool) zijn zogenoemde Green Deals. Kern daarvan is dat daarbij ook het bedrijfsleven, kennisinstellingen en andere stakeholders zijn betrokken. Deze Green Deals komen voort uit een op 15 juni 2020 gehouden MRA-breed bestuurlijk overleg dat als reactie op de coronacrisis werd georganiseerd. Daarin spraken bestuurders de wens uit om samen met bedrijfsleven en kennisinstellingen initiatieven op te pakken die een impuls gaven voor een duurzaam economisch herstel uit de coronacrisis. Deze Green Deals zijn ook besproken tijdens het State of the Region event van 2 december 2020. Behalve deze Green Deals zijn voor de Duurzaamheid Top 2021 ook twee afspraken uitgewerkt vanuit het MRA programma circulaire economie. De eerste richt zich op een MRA-brede inzet op de toepassing van circulaire plastics, de tweede op de concretisering van in 2018 gemaakte afspraken rond circulair inkopen.

Met nadruk wijs ik u erop dat een succesvolle uitvoering van deze afspraken

soms vraagt om nieuwe werkwijzen en procedures binnen overheidsorganisaties. De afspraken hebben immers steeds betrekking op thema's die op het snijvlak liggen van duurzaamheid en onderwerpen als mobiliteit, economie, bouwen en wonen. Om het proces van afstemming hierover in uw organisatie te faciliteren bevat bijlage 1 een opzet voor een bestuurlijk behandelvoorstel met daarin opgenomen de beslispunten die nu aan u worden voorgelegd. U kunt dit mogelijk benutten voor uw eigen college format.

Ik verzoek u om de vijf afspraken in uw college te agenderen en voor de Duurzaamheid Top van 15 oktober een beslissing te nemen over de ondertekening daarvan tijdens de Top (waarbij u uiteraard per afspraak uw afweging kunt maken). Dit creëert de ruimte voor de bestuurder die namens uw organisatie de Top gaat bijwonen om de afspraken te tekenen met het mandaat van het college. Om de voorbereiding van de Top zo soepel mogelijk te laten verlopen verzoek ik u ook om uiterlijk op 1 oktober te laten weten welke van de 5 afspraken uw organisatie gaat ondertekenen.

Uiteraard hoop ik op brede steun voor elk van de afspraken. Dat geeft immers naar onze partners het meest duidelijke signaal dat het ons als overheden ernst is. Het is echter niet ondenkbaar dat sommige afspraken in eerste instantie worden ondertekend door een beperkt aantal MRA-overheden (coalitions of the willing), die daarmee wellicht de weg bereiden voor andere MRA-overheden om in een later stadium alsnog aan te sluiten.

Parallel aan het traject van de positiebepaling door MRA-overheden loopt het traject waarbij de vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven en de kennisinstellingen die bij de diverse Green Deals betrokken zijn ook hun positie bepalen. Ook zij nemen voorafgaand aan de Top hun besluit, zodat ook zij gemandateerd zijn om namens hun organisatie te tekenen.

Ik hoop u via deze brief voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd. Indien u vragen heeft of aandachtspunten wilt meegeven kunt u contact opnemen met Lex Hendriksen of Edwin Oskam, beiden verbonden aan de MRA- programma's Duurzaamheid. Hun contactgegevens treft u in de aanhef van deze brief.

Met vriendelijke groet,

Cora Smelik,
mede namens het PHO Duurzaamheid MRA, de stuurgroep Green Deals MRA
en de stuurgroep MRA Duurzaamheid Top

Bijlage 1: Beslispunten voor MRA overheden en toelichting op voorliggende Green Deals en afspraken

Toelichting: Deze bijlage is opgesteld op verzoek van ambtenaren van MRA-overheden en is bedoeld als input voor een collegebesluit over de standpuntbepaling m.b.t. de afspraken voor de MRA Duurzaamheid Top van 15 oktober. De bijlage bevat de beslispunten waarvan u in de collegebesluiten uit zou kunnen gaan en achtergrondinformatie over o.a. de financiële consequenties van ondertekening van de afspraken en de consequenties in termen van gevraagde personeelsinzet, impact van de afspraken, alsmede de argumenten voor en risico's van de afspraken. Het is uiteraard geheel aan u/uw college om te bepalen op welke wijze u de afspraken agendeert.

De beslispunten op een rij

1. Het college onderschrijft de ambitie om op de Duurzaamheid Top van 15 oktober samen met MRA overheden, bedrijven en andere relevante stakeholders op de vijf voorgelegde onderwerpen tot zo concreet mogelijke afspraken te komen om op die manier een impuls te geven aan een duurzaam herstel uit de coronacrisis.
2. Het college mandateert de bestuurder die de gemeente / provincie vertegenwoordigt tijdens de Duurzaamheid Top om die afspraken namens de gemeente / provincie te ondertekenen waarmee het college formeel heeft ingestemd.

Green deal houtbouw

- 3.1. Het college stemt in met de ondertekening in oktober van het jaarlijks te actualiseren convenant ('Green Deal') Houtbouw MRA 2021-2025. Daarin wordt het uitgangspunt om vanaf 2025 voor alle nieuwbouw in de MRA een schaa sprong te maken door minimaal 20% uit te voeren in houtbouw/ biobased bouw. Deze doelstelling wordt vertaald in afspraken over aan te wijzen locaties, het ontwikkelen en delen van kennis, verbetering van de

bouwregelgeving, kosten en businesscase afstemmen. Het college stemt er daarnaast mee in dat het stimuleren van houtbouw/biobased bouw wordt opgenomen in de (komende) omgevingsvisie en de omgevingsplannen. Het college stelt de eigen organisatie in staat de intenties van het convenant te realiseren en geeft jaarlijks aan hoe de organisatie op dit punt vorderingen maakt. Het convenant Houtbouw MRA betreft een uitdaging waar publieke en private partijen alsook kennisinstellingen (*triple helix*) gezamenlijk hun schouders onder willen zetten.

Green deal circulair textiel

3.2. Het college stemt er mee in:

- toe te werken naar meer hoogwaardige inzameling van textiel met minimaal 7 kilogram per inwoner per jaar in 2025 en/of inzet op inzameling van specifieke textielstromen;
- zich bij toekomstige inkoop van kleding en textiel te commiteren aan de handreiking klimaatneutrale en circulaire inkoop bedrijfskleding;
- de contracten voor textielsortering en verwerking af te stemmen op een model van lokale sortering en regionale verwerking.

Green deal MRA als fietsmetropool

3.3. Het college onderschrijft dat het actief betrokken en (mede)verantwoordelijk wil zijn voor het aanjagen van en het meebouwen aan de software en orgware van de fietsinfrastructuur en daarmee voor het verder stimuleren van het fietsgebruik.

Het college stemt in met:

- de ondertekening in oktober van het daarop gerichte overkoepelende convenant (onder het voorbehoud dat er op dat moment een afspraak is over de benodigde basisfinanciering voor de uitvoering daarvan)
- deelname aan de Green Deal Fiets MRA in de rol van:
  - lid peloton of lid kopgroep
  - sprinter-klimmer bij het thema fietsservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en fiets/nieuw thema:
- het actief verkennen van de raakvlakken tussen de eigen

beleidsprioriteiten en de onder dat convenant in uitwerking zijnde specifieke afspraken (gericht op resp. het openen van fietsservicepunten, op het stimuleren van werknemers om de fiets te gebruiken, op de vorming van een regionaal fiets kenniscluster en op het stimuleren van het fietsgebruik van kinderen) en en van de mogelijkheden om daarop aan te sluiten.

Niet herbruikbaar plastic

3.4. Het college stemt in met het ondertekenen van de afspraak die betrekking heeft op:

- het opnemen van een stop op het gebruik van single use plastics bij evenementen als voorwaarde in het eigen evenementenbeleid;
- het bevorderen van recycling van moeilijk recyclebaar plastics door vanaf 2025 ten minste voor 1 project in de openbare ruimte als eis te hanteren dat het straatmeubilair dat wordt toegepast is samengesteld uit niet direct recyclebaar plastic;

Afspraak over circulair inkopen

3.5. Het college stemt in met het schriftelijk herbevestigen van de eerder in 2018 vastgelegde intentie om tot circulair opdrachtgeven en inkopen in de MRA te komen (collegebesluit xxxx) door aan te geven dat in 2022 over de voortgang op de klimaatneutrale circulaire inkoop aan de MRA wordt gerapporteerd en door te bevestigen dat met actieve inzet wordt bereikt dat in 2025 50% van alle inkoop door de eigen organisatie klimaatneutraal en circulair plaats heeft zoals in 2018 al is voorgenomen. Het college stemt er daarnaast mee in dat de handreikingen op de tien inkooppakketten die er eind 2022 liggen, alsmede handreikingen die op inkooppakketten die in de komende jaren worden opgeleverd, worden verspreid binnen de eigen organisatie, zodat de opdrachtgevers binnen de eigen organisatie deze kunnen gebruiken bij inkoop- en aanbestedingstrajecten binnen dat inkooppakket of om samenwerking te zoeken met andere MRA-partijen die met soortgelijke trajecten bezig zijn.

Achtergrondinformatie: nadere toelichting op de afspraken

De Duurzaamheid Top van 15 oktober wordt op een andere manier voorbereid dan de Duurzaamheid Top-pen die in 2019 en 2020 werden gehouden. Op de voorgaande bijeenkomsten werden MRA- breed intenties uitgesproken, die daarna nog moesten worden geformaliseerd door individuele MRA overheden. Voor de komende Duurzaamheid Top is het de bedoeling om op de dag van de Duurzaamheid Top zelf, tot concrete besluiten te komen op de vijf voorbereide afspraken. Daarmee wordt de kans op een succesvolle follow up vergroot. Dat vraagt er uiteraard om dat colleges hierover vooraf een expliciet standpunt innemen, zodat de bestuurders die aan de Top deelnemen, namens hun college een standpunt kunnen innemen. De afspraken die op de Duurzaamheid Top worden voorgelegd zijn het afgelopen half jaar voorbereid. Drie van deze afspraken zijn Green Deals en deze zijn een direct gevolg van een op 15 juni 2020 gehouden MRA-breed bestuurlijk overleg. Daarin spraken de bestuurders de wens uit om samen met het bedrijfsleven en kennisinstellingen te komen tot Green Deals met als doel om op die manier gezamenlijk een impuls te geven aan een duurzaam economisch herstel uit de coronacrisis. De Green Deals Houtbouw, Circulair Textiel en Fiets MRA die vanuit dit overleg zijn geconcretiseerd vormen nu onderdeel van de besluitvorming van de Duurzaamheid Top op 15 oktober as. (zie de beslispunten 3.1 -3.3). Behalve deze Green Deals zijn er voor de Duurzaamheid Top 2021 ook twee afspraken uitgewerkt vanuit het programma circulaire economie. De eerste richt zich op de MRA-brede inzet op de toepassing van circulaire plastics, de tweede op de concretisering van de in 2018 MRA-breed uitgesproken intenties rond circulair inkopen (zie de beslispunten 3.4 en 3.5).

De essentie van de afspraken

De Green Deal Houtbouw

Met het convenant houtbouw MRA spreken overheden, private vastgoedpartijen en partijen als woningcorporaties, ingenieursbureaus en

banken af op welke wijze zij in een nauwe publiek-private samenwerking de schaa sprong in houtbouw in de MRA (20% van de woningproductie vanaf 2025) tot stand willen brengen.

Dat doen zij door afspraken te maken over aan te wijzen locaties, over het ontwikkelen en delen van kennis (in samenhang met de City Deals en de innovatieprogramma's van bijvoorbeeld de NEPROM), over verbetering van de bestaande bouwregelgeving en over kosten en haalbare business cases.

De Green Deal Circulair Textiel

De drie afspraken die voorliggen tijdens de Duurzaamheid Top 2021 vormen de bijdrage van de overheden aan de Green Deal Circulair Textiel en zijn er op gericht om via een gezamenlijke overheidsinzet te komen tot meer hoogwaardige inzameling van textiel in de MRA en/of inzet op inzameling van specifieke textielstromen, tot het gebruik van de Handreiking klimaatneutrale en circulaire inkoop bedrijfskleding bij de inkoop van bedrijfskleding en textiel en tot de uitwerking samenwerking sorteren en verwerken MRA-overheden via contractering. Deze afspraken maken deel uit van een bredere set van afspraken met kennisinstellingen en bedrijven over Circulair Textiel.

De Green Deal Fiets MRA

De Green Deal Fiets MRA beoogt de potentie van de fiets in de regio te versterken en het goed ontwikkelde netwerk van (snel)fietspaden optimaal te benutten. Hiertoe werken private en publieke partijen intensief samen om ideeën om te zetten in concrete projecten die het gebruik van de fiets in de metropoolregio stimuleert. Het accent ligt daarbij niet op de fietsinfrastructuur zelf, maar juist op andere aspecten van het fietsecosysteem (de 'software' en 'orgware') waarmee het maatschappelijk rendement op de investeringen in die fietsinfrastructuur (in de vorm van een intensiever gebruik daarvan) kan worden verhoogd.

Plastic

In het Programma Circulaire Economie is de ambitie neergelegd om in de MRA in 2025 te komen tot een 25% hoogwaardiger gebruik en verwerking van plastic kunststoffen t.o.v. 2020. De afspraken die voorliggen tijdens de Duurzaamheid Top zijn bedoeld om aan deze ambitie invulling te geven.

Circulair opdrachtgeven en inkopen

In 2018 hebben alle MRA-overheden in een intentieovereenkomst afspraken vastgelegd over circulair opdrachtgeven en inkopen en zich hiermee gecommitteerd aan de volgende doelen en resultaten:

1. 10% circulair inkopen in 2022.
2. Stappen maken voor de verdere doorgroei naar 50% circulair opdrachtgeven en inkopen in 2025.
3. In 2025 een apart besluit te nemen over het in vervolg daarop te bereiken eindbeeld van volledig circulair opdrachtgeven en inkopen in de jaren daarna, waarbij wordt bepaald of 2030 als eindjaar haalbaar en wenselijk is.

Tijdens de Duurzaamheid Top 2021 worden afspraken gemaakt die hierop voortborduren en de eerder geformuleerde ambities helpen realiseren.

Consequenties van ondertekening voor MRA-overheden (incl. financiële consequenties en benodigde capaciteitsinzet)

De Green Deal Houtbouw

De gemeenten gaan door ondertekening akkoord met een inspanningsverplichting om houtbouw hoog op de woningbouwagenda te zetten:

- Zij wijzen geschikte locaties voor houtbouw aan, voor korte en langere termijn. Vanaf 2022 wijzen gemeenten jaarlijks minimaal 1 locatie aan voor houtbouw en zorgen ervoor dat deze locatie op de markt komt,
- Zij nemen het stimuleren van houtbouw op in hun op te stellen omgevingsvisies,
- Bij uitgifte van eigen grond zorgen zij dat de uitgiftevoorwaarden ondersteunend zijn aan dit convenant houtbouw MRA,
- Zij werken aan het vroegtijdig vergroten van de interne expertise rond houtbouw door middel van het voor relevante ambtenaren bijwonen van informatie- en expertsessies en het delen van kennis tussen de relevante interne onderdelen en ervaring binnen de MRA met andere gemeenten,

-
- Zij stellen de eigen organisatie in staat om de intenties van dit convenant te realiseren. Directies woningbouw en duurzaamheid geven ieder jaar binnen de MRA aan hoe de organisatie op dit punt vorderingen maakt,
  - Projectvoorstellen vanuit de markt richting houtbouw zullen zij positief waarderen en ondersteunen bij de uitwerking,
  - Zij vragen aan ontwikkelende partijen een milieu-impact berekening op basis van LCA (Levens Cyclus Analyse, bijvoorbeeld bij MPG) waarbij nadrukkelijk biogeen CO2 opgeslagen in hout en biobased materialen wordt meegerekend.

Deze inspanning zal per gemeente enige extra capaciteit vergen, zoals bij elke transitie en nieuwe werksoort. In de kennisagenda opgenomen in het MRA convenant zijn handreikingen gedaan om daaraan tegemoet te komen met actief onderling kennisdelen en inzet van de flexibele schil in de MRA.

Gemeenten zoals Amsterdam hebben inmiddels de nodige ervaring met houtbouwprojecten en hebben toegezegd hun kennis met andere MRA-gemeenten te zullen delen. Ambtenaren zullen gerichte trainingen moeten volgen, mede aangeboden via de MRA en de City Deals (ministerie BZK).

Wat betreft mogelijke extra kosten van houtbouw: door integraal met alle stappen in de ontwikkel- en bouwketen te rekenen is de verwachting dat de (life time) investeringskosten van projecten tot 10 lagen niet tot nauwelijks duurder zullen zijn dan bij traditionele bouw.

In afspraken tussen gemeenten en private partijen rond de kosten van projecten zullen partijen deze integrale kostenopstelling gaandeweg onder de knie krijgen. De reductie van emissies van CO2 en stikstof is daarentegen zeer fors in deze vergelijking.

Voor provincies zijn de volgende afspraken opgenomen:

- Wanneer de houtbouwdoelstelling wordt overgenomen door de gemeenten, zullen de gezamenlijke gemeenten in regionaal verband met de provincies het woonakkoord daarop met een wijzigingsovereenkomst actualiseren;
- Zij maken ruimte in regionale plannen voor de realisatie van nieuwe gebieden met multifunctioneel bos. In de loop van 2022 rapporteren de provincies over vorderingen op dit terrein.

De Green Deal Circulair Textiel

Ondertekening van de afspraak over Circulair Textiel tijdens de Duurzaamheid Top betekent voor MRA-overheden dat:

- zij zich door het gebruik van de Handreiking hoogwaardige inzameling inzetten om meer hoogwaardig textiel in te zamelen en zo toe te werken naar minder hoogwaardig textiel in het restafval.
- zij toezeggen om bij toekomstige inkooptrajecten van bedrijfskleding en textiel de Handreiking Inkoop circulair textiel te gaan gebruiken. Daardoor wordt én de markt voor circulair textiel gestimuleerd én een concrete bijdrage geleverd aan de reductie van de negatieve effecten van textiel en d.m.v. van inkoop aan het bereiken van de doelstellingen op circulaire inkoop.
- zij een actieve bijdrage gaan leveren aan de verkenning naar het afstemmen van een model van lokale sortering van al het ingezamelde textiel (per gemeente of per groep van gemeenten) op herdraagbaar en niet-herdraagbaar, en regionale verwerking van het niet-herdraagbare textiel.

Ondertekening van de Green Deal Circulair Textiel heeft in beginsel geen financiële consequenties voor MRA-overheden omdat het reguliere werkzaamheden betreft op afvalbeleid, op inkoop en aanbesteding en contractvorming. Voor het afvalbeleid hebben verschillende overheden laten weten dat zij de afspraken gaan opnemen in hun afvalbeleid. Voor inkoop-aanbesteding geldt dat overheden ook op deze manier werken en de handreiking een extra impuls geeft zonder financiële consequenties. Voor contractvorming bij sortering-verwerking betreft het een richtinggevende uitspraak om samenwerking te onderzoeken.

De afspraken vragen om incidentele inzet van de beleidsmedewerker afval voor de verkenning naar sorteren en verwerken en inzet voor het vertalen van de doelstelling voor 7 kg naar maatregelen in de gemeente.

De Green Deal Fiets MRA

Artikel 8 van het convenant dat betrekking heeft op de financiën en bekostiging van de Green Deal Fiets is nog niet uitgewerkt. Voor een succesvolle uitrol van activiteiten na de ondertekening daarvan is jaarlijks naar

schatting een bedrag van 75.000 euro nodig. Deze basisfinanciering is nodig om de inzet van een trekker van die uitrol te kunnen financieren en voor bijv. communicatie en events. Daarnaast zullen er ook budgetten noodzakelijk zijn voor financiering van de te ontwikkelen activiteiten op de concrete thema's (projectfinanciering), maar de omvang daarvan is afhankelijk van nadere keuzes en maken geen deel uit van de basisfinanciering.

De inzet is om de benodigde basisfinanciering van naar verwachting 75.000 euro in de periode tot eind 2022 deels te dekken uit bestaande budgetten van de MRA en de Vervoerregio en deels te dekken uit bijdragen van niet-overheden. Van de gemeenten en de provincies zal in principe geen financiële bijdrage worden gevraagd voor het jaar 2022. Met de leden van het MRA Platform Mobiliteit (Vervoerregio, provincies N-Holland, Flevoland en gemeenten Amsterdam en Almere) zal worden gesproken over de mogelijkheid van een financiële bijdrage.

In de periode tot 15 oktober zal in nadere gesprekken met alle betrokken stakeholders moeten blijken of dergelijke afspraken kunnen worden gemaakt op een wijze die voor alle betrokken stakeholders acceptabel is. Dit is een noodzakelijke voorwaarde voor het kunnen afsluiten van de Green Deal Fiets MRA. Voor de periode na 2022 zal opnieuw worden bezien wat een logisch financieringsvoorstel is.

Over de benodigde projectfinanciering kunnen in het convenant op dit moment nog geen concrete uitspraken worden gedaan en bindende financiële afspraken worden gemaakt. Per thema zal worden bezien welke ambities worden geformuleerd, welke concrete activiteiten daarvoor nodig zijn en welke financieringsmogelijkheden daarvoor beschikbaar zijn. De benodigde projectfinanciering zal door de partijen die betrokken zijn bij het betreffende thema gezamenlijk moeten worden gevonden.

De consequenties van ondertekening van het convenant voor de personeelsinzet zijn afhankelijk van de wijze waarop overheden daarop aansluiten. Deze inzet is minimaal indien gekozen wordt voor een rol in het 'peloton', maar is substantiëler indien gekozen wordt voor een rol in de 'kopgroep' of een rol als 'sprinter' of 'klimmer' op een specifiek thema (waarbij deze keuze uiteraard mede bepaald zal worden door de mate waarin deze thema's aansluiten op de eigen beleidsfocus).

Plastic

Zowel vanuit overheden als vanuit de evenementensector zijn binnen de MRA veel initiatieven en goede voorbeelden op welke manier single use plastics bij evenementen vermeden kunnen worden. Denk daarbij bijv. aan de toepassing van statiegeldsystemen voor bekers. Deze voorbeelden willen we gaan uitrollen binnen de hele regio. Dit vraagt van overheden het toepassen van de goede voorbeelden in de lokale wet- en regelgeving en het toepassen van beleidsregels voor inkoop bij zelf georganiseerde evenementen over het stoppen van single-use plastics. Vanuit de MRA worden de overheden daarbij ondersteund door een handreiking en uitwisseling van kennis en expertise van de goede voorbeelden.

De MRA-overheden kunnen door toepassing van recycalaat uit mixed plastics in producten in de openbare ruimte het hergebruik van deze moeilijk recyclebare plastics actief stimuleren. Gevraagd wordt in elk geval 1 project in de openbare ruimte te realiseren, om zo aan inwoners te laten zien wat MRA overheden doen om de recycling te stimuleren en dit als economische activiteit stimuleren.

Ondertekening van deze afspraak heeft in principe geen financiële consequenties omdat het reguliere werkzaamheden betreft op het evenementenbeleid en op de productencatalogus/leidraad openbare ruimte. Voor het evenementenbeleid geldt dat overheden dit periodiek een update geven, waarbij zij dan gebruik kunnen maken van de goede voorbeelden van andere MRA-overheden. En voor de producten in de openbare ruimte geldt dat de optie voor gerecycled plastic toegevoegd moet worden in de productencatalogus of leidraad openbare ruimte (of soortgelijk document). De afspraken vragen om enige extra personele inzet bij de herijking van het huidige evenementenbeleid en om inzet vanuit de vakafdelingen openbare ruimte om producten in de openbare ruimte te realiseren.

Circulair opdrachtgeven en inkopen

Het instemmen met de voorgestelde afspraken op dit thema heeft consequenties voor MRA-overheden. Zo vraagt het kunnen aantonen dat in 2022 en verder de eerder afgesproken mijlpalen worden gehaald om een datagedreven aanpak, waarbij zowel vanuit het MRA Programma Circulaire Economie als de Amsterdam Economic Board ondersteuning wordt geboden bij het monitoren van circulaire inkoop.

Het behalen van de genoemde mijlpalen vraagt van MRA-overheden daarnaast om binnen de eigen organisatie te zorgen voor de benodigde competentieontwikkeling voor sturing, uitvoering en monitoring van circulair opdrachtgeven en inkopen, maar ook om het anders (durven) omgaan met bestaande procedures.

Om alle MRA overheden hierin te faciliteren biedt het MRA Programma Circulaire Economie een kennisnetwerk, een expertpool, diverse tools en handreikingen, die binnen een MRA breed netwerk worden ontwikkeld al dan niet ondersteund met expertise van buitenaf.

Het instemmen met deze afspraken heeft geen financiële consequenties.

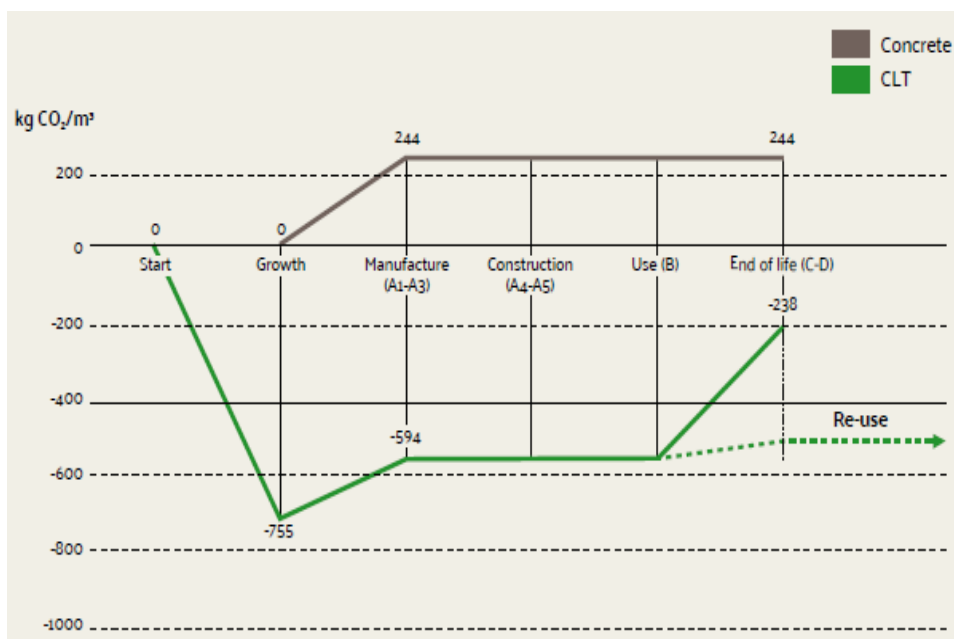
Impact van de afspraken

De Green Deal Houtbouw

Belangrijkste punt van overweging is het bijdragen aan forse reductie van de uitstoot van CO₂ en stikstof. Momenteel is de bouwsector als geheel verantwoordelijk voor 40% van de totale CO₂ uitstoot. Onderstaand schema laat zien hoe hout (CLT) opgenomen CO₂ vasthoudt. Door remontabel ontworpen woningbouw wordt circulariteit flink bevorderd. Door industriële modulaire houtbouw zal bovendien de woningproductie op korte termijn kunnen versnellen. Tenslotte is de bij dit convenant ingezette publiek-private (triple helix) samenwerking als zeer waardevol en essentieel voor de transitie naar een snellere en betere woningbouw bevonden.

De Green Deal Circulair Textiel

De textielsector is een economisch belangrijke en groeiende activiteit: een kwart van de Nederlandse textielindustrie zit binnen de MRA, het gaat om ca. 2.200 vestigingen, 10.000 werknemers, € 4,5 miljard omzet/jaar. Via de afspraken in het kader van deze Green Deal kan dan ook niet alleen een impuls worden gegeven aan de verduurzaming van deze belangrijke sector (textiel is één van de meest schadelijke afvalstromen in termen van CO₂-uitstoot, watergebruik en recycling), maar ook aan de versterking van de economische kracht van de MRA op het gebied van circulair textiel. Momenteel wordt ongeveer 8,5 Kton textiel jaarlijks ingezameld, door het volgen van deze afspraak zal deze hoeveelheid bijna worden verdubbeld (16,9 Kton textiel).

De Green Deal Fiets MRA

In het convenant zijn de volgende doelen van de Green Deal Fiets MRA opgenomen:

-
1. De potentie van de fiets in de regio te versterken en het goed ontwikkelde netwerk van (snel)fietspaden optimaal te benutten. Hiertoe werken private en publieke partijen intensief samen om ideeën om te zetten in concrete projecten die het gebruik van de fiets in de metropoolregio stimuleert;
  2. Bij te dragen aan de CO₂-doelstelling, die is afgeleid van het Regionaal Mobiliteitsplan voor zover het betrekking heeft op de MRA en voor zover het gaat om het onderdeel 'stimuleren actieve mobiliteit'. De potentiële CO₂-reductie (t.o.v. 1990) voor dit onderdeel in de MRA voor de duur van dit convenant (2025) wordt geschat tussen 4-11 kiloton CO₂.
  3. Het bevorderen van de onderlinge samenwerking tussen overheden, bedrijven en kennisinstellingen op het gebied van fiets;
  4. Het (inter)nationaal uitdragen van het belang van fietsgebruik voor een slimme, gezonde, goed bereikbare, leefbare samenleving.

Over de impact van fietsstimulerende maatregelen is al enige informatie beschikbaar. Zo is op basis van ervaringen met fietspilots bij grote bedrijven in onze regio bijvoorbeeld bekend wat een effectief fietsplan bij een organisatie gemiddeld per werknemer jaarlijks kan opleveren in termen van groei van het fietsgebruik, reiskostenbesparing, arbeidsproductiviteit, uitstoot en gezondheidskostenbesparing.

Overigens moet de samenwerking tussen overheden, bedrijven en kennisinstellingen op de Green Deal Fiets in de MRA ook tot nieuwe / extra economische activiteiten en de creatie van nieuwe werkgelegenheid leiden en tot een nog sterker gewaardeerde positie als voorbeeldregio voor cultuur, kennis en innovatie rond fietsen.

M.b.v. de beschikbare kengetallen om de impact van de fietsstimulerende maatregelen te registreren, zal in 2022 een dashboard worden ingericht, waarin de impact wordt gerelateerd aan de doelen.

Plastic

De afspraken voor de Duurzaamheid Top moeten zowel leiden tot een beperking van het gebruik van plastics (en daarmee aan de belasting van ons leefmilieu) en een impuls geven aan het hergebruik van moeilijk recyclebare mixed plastics.

De toepassing van mixed plastics in producten in de openbare ruimte kan daarnaast zorgen voor een bijdrage aan de werkgelegenheid in het productieproces. De groene plasticfabriek in Almere is daar een goed voorbeeld van. Omdat er veel plastic (verpakkingen) producerende bedrijven in de MRA gevestigd zijn, is de aanverwante werkgelegenheid groot. En daarbij is het van belang om deze industrie te bewegen om een bijdrage te leveren aan het verminderen van het plasticprobleem en op de lange termijn de werkgelegenheid te behouden. De impact van de afspraken valt op dit moment lastig te kwantificeren.

Circulair opdrachtgeven en inkopen

Circulaire opdrachtgeven en inkopen is een belangrijk instrument voor overheden om de milieuvoetafdruk van hun organisatie direct te verkleinen. Minstens zo belangrijk is dat het circulaire economische activiteiten aanjaagt. Door krachten te bundelen en op een voorspelbare en vergelijkbare manier de markt te bevragen, worden koplopers in verschillende marktsegmenten gestimuleerd met steeds duurzamere oplossingen te komen en worden renderende business cases mogelijk gemaakt.

Met deze uitwerking zetten we de bundeling van krachten op MRA schaal voort en zorgen we voor aansluiting bij vergelijkbare ontwikkelingen landelijk, in andere regio's en internationaal. Kennisuitwisseling en -deling leidt tot versterking en versnelling in het behalen van de eigen ambities.

De bundeling van krachten door MRA overheden biedt een belangrijke basis om met het bedrijfsleven, maatschappelijke partners en kennisinstellingen gezamenlijke ambities te formuleren.

Onderbouwing gevraagde beslissingen

Met het uitspreken van steun voor de voorgelegde afspraken wordt bereikt dat op vijf thema's een forse impuls aan de duurzaamheidsambities kan worden gerealiseerd. Via deze afspraken wordt een concrete bijdrage geleverd aan de ambities m.b.t. verduurzaming en innovatie door niet te blijven steken in intenties, maar gezamenlijk concrete richtinggevende besluiten te nemen. Het college laat de MRA weten op de genoemde onderdelen gezamenlijk met mede-overheden tot de genoemde uitwerkingsbesluiten te willen komen.

Argumenten

Een bundeling van krachten vanuit de overheden is een voorwaarde om te komen tot innovaties en nieuwe economische proposities

Om tot werkbare proposities te komen is het van belang dat overheden op MRA-schaal gelijke voorwaarden aan het bedrijfsleven stellen of via samenwerking een markt creëren met een omvang waarop bedrijven met een zekere schaalgrootte rendabel kunnen opereren. Kansen kunnen niet of vooralsnog niet worden benut als alle overheden op de vijf onderwerpen steeds de eigen (inkoop)voorwaarden blijven hanteren.

Overheden, kennisinstellingen en bedrijfsleven versterken elkaar in de transitie naar een duurzame economie

De voorliggende afspraken op de vijf onderwerpen zijn in samenwerking met het bedrijfsleven en andere stakeholders uitgewerkt. Bijvoorbeeld bij houtbouw met ontwikkelaars, institutionele beleggers, woningcorporaties, de bouwsector en kennisinstellingen. Bij textiel met inzamelaars, sorteerders, technologische bedrijven, onderwijsinstellingen, retailers en consumentenorganisaties. En in het geval van de inzet van circulaire plastics ten behoeve van straatmeubilair met het innovatieve plasticbedrijf dat in Almere is gevestigd. De inzet van de voorgelegde afspraken is dat overheden en bedrijfsleven elkaar aanvullen en versterken. Bijvoorbeeld doordat, zoals bij circulair textiel wordt voorgesteld, overheden via de eigen circulaire inkoop het bedrijfsleven helpen bij het toepassen van gerecycled materiaal. Door die verbreding en innovaties kunnen door het bedrijfsleven vervolgens nieuwe afzetmarkten worden gegenereerd, kan marktexpansie plaatsvinden en ontstaan nieuwe vormen van (circulaire) werkgelegenheid. Op deze manier versterken overheid en bedrijfsleven elkaar en wordt direct bijgedragen aan de beoogde duurzame verbetering als antwoord op de coronacrisis.

De afspraken dragen bij aan innovaties en de omslag naar een duurzame en circulaire economie

De voorgelegde afspraken sluiten aan op de MRA-Agenda 2020-204 waarin de

omslag naar vormen van nieuwe duurzame en circulaire economie en nieuwe vormen van duurzame werkgelegenheid doorsnijndend uitgangspunt is. De gemeente heeft in 2020 met de MRA Agenda ingestemd (besluit nr. xxxx). De afspraken sluiten ook aan op het voorstel van de transitiecommissie voor de versterking van de samenwerking in de MRA. In dat advies wordt gepleit voor een intensivering van deze samenwerking om met elkaar te werken aan een nieuwe ambitie: een metropool van grote klasse die o.a. gekenmerkt wordt door zijn duurzame innovatiekracht en zijn duurzame verbindingen.

De transitie naar een duurzame economie schept kansen op de arbeidsmarkt en vraagt om nieuwe afspraken en arrangementen op de arbeidsmarkt

De wens om te komen tot MRA Green Deals tussen overheden, bedrijfsleven en andere stakeholders werd in het voorjaar 2020 in sterke mate ingegeven door de coronacrisis. Enerzijds was er de angst dat de coronacrisis – na het afloop van de steunpakketten van de rijksoverheid – zou leiden tot een forse toename van de werkloosheid. Anderzijds was er de gedachte dat de transitie naar een duurzame economie nieuwe economische kansen en daarmee als banenmotor zou kunnen fungeren.

Op dit moment is nog onduidelijk hoe de werkloosheid zich de komende tijd zal gaan ontwikkelen. Het zicht op de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt wordt immers nog altijd versluierd door het effect van de steunpakketten waarmee de economie en het bedrijfsleven worden ondersteund en doordat veel mensen (waaronder veel jongeren) zich voor kortere of langere tijd van de arbeidsmarkt lijken te hebben teruggetrokken. Wel is dat duidelijk dat een aantal sectoren (m.n. de sectoren die ook voor de coronacrisis al te maken hadden met tekorten) nog steeds te maken heeft met toenemende krapte. Tegelijkertijd is duidelijk dat er kansen liggen om banen te creëren via de transitie naar een duurzame economie. De groei van allerlei duurzame economische activiteiten is fors en nu reeds zitten bijv. netbeheerders, bouw- en installatiebedrijven, logistieke bedrijven, adviesbureaus te springen om mensen met de juiste skills en competenties (daarbij gaat het voor een deel om mensen met een technische achtergrond, maar zeker niet alleen). Hierbij past wel het voorbehoud dat dergelijke activiteiten deels in de plaats komen van niet duurzame activiteiten, waardoor het netto effect op de werkgelegenheid (fors) kleiner is dan het bruto effect. Zo blijkt uit een rapport

van SEO uit 2020 dat er met de uitvoering van de aan de verduurzaming gekoppelde investeringsagenda in Noord-Holland jaarlijks ca 16.000 en in Flevoland ca 1800 fte gemoeid zijn, maar dat dit werk in belangrijke mate uitgevoerd zal (moeten) worden door mensen die daarvoor andere werkzaamheden verrichtten¹.

Er is derhalve vooral een wendbare, inclusieve onderwijs- en arbeidsmarkt nodig om de transitie naar een duurzame MRA-economie te realiseren. Hoe actueel dit vraagstuk is, zagen we de afgelopen periode. In maart 2020 vielen per direct sectoren stil en moesten mensen op zoek naar ander werk, veelal in een andere sector. Dit gaat echter niet vanzelf en vraagt om een gecoördineerde aanpak. Voor Techniek en Bouw krijgt die vorm via de loopbaanpaden Techniek en Bouw die zorgen voor een ketenaanpak van gemeenten, onderwijs en werkgevers waar mensen van uitkering naar werk en van werk naar werk kunnen bewegen. Die ervaringen kunnen we goed gebruiken bij het verder vormgeven van de human capitalopgave van de Green Deals.

Er waren voor de coronacrisis al tekorten in de techniek en de bouw, maar door de verduurzamingsambities (en de vergrijzing) zullen deze tekorten en tekorten in andere sectoren groeien. Dat betekent dat mensen die nu werkzaam zijn in krimpberoepen omgeschoold moeten worden naar werken in de techniek of andere sectoren. B.v. van directiesecretaressen naar installatie- en onderhoudsmonteur of naar planner of logistiek medewerkers. Of dat huidig technisch personeel bijgeschoold moet worden om met nieuwe technieken zoals waterstof te kunnen werken.

House of Skills en haar partners² dragen bij aan het realiseren van een meer wendbare arbeidsmarkt door in te zetten op het versterken van leven lang ontwikkelen, intersectorale mobiliteit en het vergroten van duurzame inzetbaarheid. De skillsaanpak en het ontwikkelen van skillsinstrumenten staan daarbij centraal. Voor de Green Deals wordt gewerkt aan het omzetten van relevante functies in skillsprofielen. Er wordt een skillsbased en modulair mbo en hbo-aanbod ontwikkeld en voor de relevante functies komen

---

¹ SEO, *Duurzaamheid en energietransitie in Noord-Holland en Flevoland: Gevolgen voor de arbeidsmarkt*, augustus 2020.

² ²² AWWN, Board, CNV Vakcentrale, FNV, gemeente Amsterdam, HAN, HvA, ManpowerGroup, MRA, NOVA, OBA, ROCvA/F, Saxion, TNO, UvA, VNO-NCW West, VU.

skillspaspoorten beschikbaar die ingezet gaan worden bij om- en opscholingstrajecten.

Het arbeidsmarktbeleid van zowel de provincie Noord-Holland als Flevoland heeft inmiddels volledig de focus op de klimaatopgave. Dit wordt gecombineerd met de al bestaande focus op de tekorten in techniek en technologie. Voor en met de gehele provincie Noord-Holland is (november 2020-maart 2021) met ruim 160 stakeholders (onderwijsinstellingen, bedrijven, brancheverenigingen, House of Skills, overheden en andere partijen) het Manifest Werken en Ontwikkelen 2030 ontwikkeld, een visie op het samenwerken aan een veerkrachtige technische en technologische arbeidsmarkt voor een duurzaam en groen Noord-Holland. Hieruit komt voort: het vormen en aanjagen van coalities met die stakeholders die noodzakelijk zijn voor het realiseren van oplossingen voor de klimaat en arbeidsmarkt vraagstukken. Beide provincies werken nauw samen binnen de Human Capital Agenda Klimaatopgave MRA. Gecombineerde ontwikkelcoalities van beide provincies gaan allereerst aan de slag met de onderwerpen: voldoende techniek instroom en de intensivering van de samenwerking onderwijs en arbeidsmarkt. Met name verbinden wat er al is, aanjagen samenwerking en vervolgens openstaande knelpunten benoemen en agenderen is het instrument om het beleid te realiseren.

De afspraken voor de Duurzaamheid Top sluiten inhoudelijk aan op het duurzaamheidsprogramma van de gemeente / provincie

Dit is per MRA overheid verschillend en kan in de nota voor de eigen situatie op maat ingevuld worden.

Risico's en kanttekeningen

Aan het uitgangspunt dat afspraken moeten passen binnen financiële kaders wordt na toepassing toch niet voldaan

De afspraken hebben betrekking op nieuwe vormen van inkoop (textiel, plastic, circulair opdrachtgeven), nieuwe vormen van verwerkingscontracten (textiel, plastics), nieuwe vormen van kaders en contracten bij woningbouwprojecten (houtbouw) en op nieuwe vormen van samenwerking (circulair textiel, fiets). Juist doordat nog geen ervaringsgegevens bekend zijn, is het mogelijk dat in de praktijk op onderdelen toch een kostenverhoging

voor de gemeente /provincie gaat optreden als gevolg van de nieuwe contracten en inkoopafspraken /overeenkomsten. Mocht hiervan sprake zijn, dan zal de betreffende afspraak in de uitvoering moeten worden gestopt of moeten overheden en bedrijfsleven opnieuw met elkaar in gesprek om te bezien hoe deze toename in kosten alsnog opgevangen kan worden.

In algemene zin is het hierbij van belang op te merken dat het bij circulaire cases het niet alleen gaat over de aanvangskosten, maar over de kosten over de gehele gebruiksperiode. Daarbij is de inzet om de levensduur van producten te verlengen en de restwaarde zo hoog mogelijk te houden, door producten zo te ontwerpen dat zij opnieuw hoog in de cyclus kunnen worden gebracht. Dit vraagt waarschijnlijk om het bijeenbrengen van deelbudgetten (en deelverantwoordelijkheden) in de organisatie. Mogelijk is een langere termijn perspectief alsmede een meer integrale aanpak in het terugverdienen van aanvangskosten en het redeneren vanuit waarde(behoud) daarvoor nodig. Soms kan via een analyse van de kosten over de gehele gebruiksperiode worden aangetoond dat hogere aanvangskosten niet leiden tot hogere kosten overall.

Eigen gemeente / provincie staat buiten ontwikkelingen

Met de MRA overheden die de MRA-brede afspraken onderschrijven, kan gezamenlijk een gunstige uitgangspositie bij het aangaan van contracten met leveranciers of afvalverwerkende instanties worden gecreëerd. Ook profiteren zij direct van de innovaties en leereffecten die optreden. Hoe meer MRA overheden meedoen, hoe gunstiger beide effecten. Vandaar het belang om te bereiken dat zoveel mogelijk MRA overheden tot overeenstemming komen tijdens de Duurzaamheid Top.

Uitvoering

Op basis van besluitvorming door de colleges zullen de afspraken op de Duurzaamheid Top van 15 oktober door alle afzonderlijke MRA-overheden die dat willen en de vertegenwoordigers van de betrokken bedrijven en andere stakeholders worden ondertekend

Na de Duurzaamheid Top zullen vervolgens de afspraken verder worden uitgewerkt en heeft voorbereiding plaats om op de aangegeven data de implementatie te starten. Hierover wordt op dat moment voor zover nodig en indien gewenst per afzonderlijke afspraak en per afzonderlijk onderwerp een implementatieplan aan de colleges voorgelegd.

Bijlage 2

Afspraken MRA

Duurzaamheid Top 2021

A: Green Deal Houtbouw

B: Green Deal Circulair Textiel

C: Green Deal Fiets MRA

D: Plastic

E: Circulair opdrachtgeven en inkopen

A1 Green Deal Houtbouw

(toegevoegd als aparte bijlage)

metropool
regioamsterdam

convenant

Green Deal Houtbouw Duurzaam uit de crisis

Gericht op de uitvoering van de
schaalsprong houtbouw in de
Metropoolregio Amsterdam
2021-2025

Strawinskylaan 1779 (WTC, I-toren)
1077 XX Amsterdam

info@metropoolregioamsterdam.nl
www.metropoolregioamsterdam.nl

Strawinskylaan 1779 (WTC, I-toren)
1077 XX Amsterdam

info@metropoolregioamsterdam.nl
www.metropoolregioamsterdam.nl

A2 Ontvangen reacties van overheden

Op 2 juni 2021 is het concept-convenant (Green Deal) houtbouw MRA 2021-2025 besproken in het MRA Portefeuillehouders Overleg Bouwen en Wonen. Afsproken is dat dit bestuurlijk platform de besluiten neemt over het voor te leggen convenant houtbouw.

Hun commentaar betrof vooral de mogelijk hogere kosten van houtbouw en de vraag naar onderbouwing van de keuze voor houtbouw om de CO2 uitstoot te kunnen reduceren.

In de bestuurlijke stuurgroep houtbouw MRA met Thijs Kroese (Gemeente Purmerend) als voorzitter en Jan de Reus (Provincie Flevoland) als 2 deelnemers namens PHO Bouwen en Wonen, waarin verder deelnemen de wethouders Maaike Veeningen (gemeente Almere), Jack Schoone (gemeente Lelystad), Marieke van Doorninck (gemeente Amsterdam) alsmede namens de vastgoedpartijen Desirée Uitzetter (BPD), Gertjan van der Baan (Vesteda), Ronald Huikeshoven (AM), Hans Meurs (VORM), Jan van Barneveld (De Alliantie) en namens de kennisinstellingen Arjan van Timmeren (TU Delft) is op 17 juni j.l. grotendeels over dezelfde onderwerpen gesproken. Daarnaast is benadrukt dat het convenant houtbouw MRA geen verplichtend karakter moet krijgen maar vooral ervaren moet worden als een gedeelde inspanning waar publieke en private partijen hun schouders onder willen zetten.

Verder heeft de bestuurlijke stuurgroep houtbouw aangegeven dat de uitdagingen om het gestelde doel van 20% houtbouw vanaf 2025 te halen beter in de tekst zouden moeten worden opgenomen. Dus niet alleen een optimistisch verhaal, ook aandacht voor de zaken die we samen moeten overwinnen.

Deze opmerkingen zijn verwerkt in het definitieve convenant houtbouw MRA.

Ook de opmerkingen van de private partijen en de kennisinstellingen zijn voor het grootste deel verwerkt. Zowel in de begeleidende kernwerkgroep als in de brede projectgroep (beide triple helix georganiseerd) is men tevreden over het resultaat.

Commentaar MRA-overheden op de 'voorloper'

De 'voorloper' van het convenant op 6 mei 2021 is ter commentaar aan alle MRA-gemeenten en de twee provincies gestuurd. Ook dat commentaar is zoveel als mogelijk verwerkt.

Hieronder een schets daarvan.

Op genoemde voorloper zijn van 16 MRA-gemeenten en van de Provincie Noord-Holland inhoudelijke reacties ontvangen. Het gaat om de gemeenten Almere, Amstelveen, Amsterdam, Bloemendaal, Diemen, regio Gooi en Vechtstreek, Haarlem, Haarlemmermeer, Heemstede, Velsen, Ouder-Amstel, Waterland, Zaanstad en Zandvoort.

Vrijwel alle gemeenten (met uitzondering van de regio Gooi en Vechtstreek) hebben aangegeven met een positieve grondhouding naar het convenant te kijken.

Per aspect hieronder de belangrijkste bemerkingen en de wijze waarop daarmee in deze definitieve versie is omgegaan.

Kennis en expertise

Van enkele kleinere gemeenten kwam de reactie of zij wel genoeg capaciteit en kennis in huis hebben om uitvoering te kunnen geven aan het convenant houtbouw. Actief kennis delen en nauwe samenwerking tussen gemeenten en met private partijen en kennisinstellingen zijn mede daarom extra benadrukt in het convenant, vooral wat betreft zaken als kosten, risico's van houtbouwprojecten, tenders en leren van gerealiseerde projecten. De ontwikkeling van kennis en ervaring rond houtbouw is een belangrijk onderdeel van de kennisagenda die onderdeel is van dit convenant. De mogelijkheid om daarvoor via de MRA externe capaciteit (flexibele schil) in te zetten wordt daarvoor bekeken.

Kosten van houtbouw

Veel gemeenten hebben zorgen over mogelijke hogere kosten van houtbouw ten opzichte van traditionele bouw en willen weten hoe deze kosten verdeeld

worden over de verschillende betrokken partijen. Daarbij is de mogelijke invloed op de grondprijs onzeker. De partijen die het convenant ondertekenen zullen zich inspannen de kostendragers zo goed mogelijk en vooral integraal in beeld te brengen. Daarmee zullen zij meer greep hebben op de knoppen waaraan gedraaid kan worden. Met de geplande schaa sprong en de snelle toename van de kennis rond houtbouw is de verwachting dat de huidige investeringskosten van houtbouw binnen een afzienbare periode verbeterd zullen worden. Daartoe is een wezenlijke andere aanpak van de ontwikkel- en bouwketen van belang. Zie daarvoor ook de bijlage over kosten en business cases in dit convenant.

Inspanningsverplichting

Voor enkele gemeenten had de 'voorloper' nog teveel het karakter van een resultaatverplichting. Een strikte afspraak om iedere gemeente te laten voldoen aan de 20% houtbouw doelstelling is niet voor iedere gemeente realistisch en zou bovendien teveel leiden tot een ongewenste onderlinge afrekencultuur. Naar aanleiding van deze signalen is besloten om de 20% doelstelling te betrekken op de gehele jaarlijkse woningproductie in de MRA, dus als een inspanningsverplichting. Sommige projecten kunnen wellicht in hout worden uitgevoerd, terwijl dat op andere locaties minder goed mogelijk is. Een uitdaging voor de onderlinge afstemming van de woningproductie binnen de MRA. Zie ook de voorgestelde concrete afspraken onder E.3 in het convenant.

Locaties

Voor de meeste gemeenten is het nog te vroeg om in dit stadium voldoende concrete locaties voor houtbouw aan te wijzen. De intentie is zeker aanwezig maar de komende maanden zullen diverse gemeenten intern moeten afstemmen welke locaties specifiek voor houtbouw geschikt kunnen zijn. De regelgeving (zoals de MPG en de BENG2) is feitelijk niet sturend, maar gemeenten denken in afspraken met private partijen en in tenders hieraan toch invulling te kunnen geven.

Snelheid van bouwen

Versnelling van de MRA woningbouwproductie een belangrijk gezamenlijk doel. Bij veel gemeenten bestaat de zorg of de ambitie om 20% in hout te bouwen (vanaf 2025) niet verdragend kan werken op de

woningbouwproductie. Op redelijke termijn, als houtbouw goed is ingeregeld in de Nederlandse context van de ontwikkel- en bouwsector, zal houtbouw door industrialisatie en modulaire bouw én snellere assemblage zeker voor versnelling zorgen. In de komende jaren zal moeten blijken of een effectieve publiek-private samenwerking kan zorgen voor een versnelling, ook in de houtbouw. Transitie naar een bouwsector met veel lagere emissies is nu leidend.

Werkgelegenheid

In de stuurgroep Duurzaamheid Top is gevraagd naar de effecten van houtbouw op de werkgelegenheid (*human capital*). In het convenant is beschreven dat economisch haalbare houtbouw een hoge mate kent van prefabricatie, van industrieel en modulair ontwerpen, ontwikkelen en bouwen. Zo veranderen in de uitvoering de bouwplaatsen in montageplaatsen en verschuift de fysieke bouw naar fabrieken en machines. Met de schaa sprong naar 20% van de woningproductie in hout ontstaan kansen voor modernisering van de werkgelegenheid in de bouw in de MRA. Deze nieuwe werkgelegenheid betekent niet dat het aantal bouwvakkers zal toenemen. Het type werk bij houtbouw wordt schoner, veiliger en vindt plaats in een beschermde omgeving. Bovendien zal deze vorm van industrialisatie compenseren dat er in de komende jaren veel te weinig werkers in de bouw zullen zijn om de doelstelling van 1.000.000 woningen tot 2030 in Nederland te halen (bron: Planbureau voor de Leefomgeving 2021).

Parallel zal gewerkt moeten worden aan een nieuwe impuls voor de houtindustrie in de MRA. De strategische ligging van de MRA en de gunstige ligging qua vaar- en verkeerswegen bieden verschillende opties voor geëigende locaties voor een dergelijke industrie. Zowel productie als assemblage kunnen een plek krijgen. Daarmee kan meer expertise over de technische en procesmatige aspecten van houtbouw binnen de MRA ontwikkeld worden, voor alle niveaus van vaardigheden.

A3 MRA Katern Tomorrow's Timber (toegevoegd als aparte bijlage

B1 Green Deal Circulair Textiel

Thema	Circulair Textiel
Wat is de ambitie (voor de komende jaren?)	<p>De afspraken richten zich op verschillende ambities van de MRA:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) Geen textiel meer in het huishoudelijk restafval in 2025 (Visie Circulair Textiel) (2) 25% circulaire inkoop in 2025 en 50% in 2030 (Intentieverklaring circulaire inkoop) (3) 25% hoogwaardiger gebruik en verwerking van textiel in 2025 in de MRA ten opzichte van 2020 (MRA-programma circulaire economie)
Waarom is die belangrijk?	<p>Met het oog op covid-19 en de behoefte aan nieuwe economische bedrijvigheid zal het versneld toewerken naar een circulaire textielindustrie zowel banen creëren, de uitstoot van CO2 in de regio versneld verminderen als de reputatie van de MRA op het gebied van circulair textiel versterken. Dit is uitgewerkt in de volgende punten:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) In het kader van duurzaam herstel is de inzet op circulair textiel als kansrijk aangemerkt en daarom wordt dit thema op dit moment uitgewerkt in 10 afspraken die tezamen de Green Deal Circulair Textiel vormen. Daarbij gaat het om 3 'overheids'-afspraken die op de Duurzaamheid Top 2021 voorliggen en om 7 afspraken met bedrijven, startups, onderwijsinstellingen en andere partners in de MRA. De afspraken op de Duurzaamheid Top 2021 vormen dus een onderdeel van een breder kader aan afspraken die de hele breedte van de textielketen omvatten. (2) Circulair textiel is een economisch belangrijke activiteit: een kwart van de Nederlandse textielindustrie zit binnen de MRA, het gaat om ca. 2.200 vestigingen, 10.000 werknemers, € 4,5 miljard omzet/jaar. En het is een groeiende sector: 7% groei aantal vestigingen, 15% groei banen sinds 2014 (onderzoek MODINT). In combinatie met het Innovatie Centrum Circulair Textiel in Zaanstad wordt bovendien gewerkt aan industriële en digitale innovaties om van afgedankt textiel, circulaire

	<p>grondstoffen te maken. Het inzamel- en sorteerproces hangt samen met deze innovaties.</p> <p>(3) Textiel is één van de meest schadelijke afvalstromen in termen van CO2- uitstoot, watergebruik en recycling. Er wordt steeds meer textiel gebruikt, voor kortere tijd (fast fashion), terwijl ook duidelijk is dat de productie gepaard gaat met slechte arbeidsomstandigheden (kinderarbeid, onveilige werkvloeren en lage lonen). Tegelijkertijd wordt slechts een derde van alle textiel apart ingezameld en dus het meeste verbrand. Er is dus werk aan de winkel.</p> <p>(4) De gemeenten hebben door hun wettelijke zorgplicht voor huishoudelijk afval een verplichting om te werken aan het scheiden van afval. Zij hebben daarmee dus ook invloed op het totale textielsysteem en kunnen een verschil maken. Door de inzet van de overheden af te stemmen met de inzet van bedrijven, onderwijs en andere instellingen in de MRA, ontstaat een vliegwiel voor verdere duurzame innovatie en ontwikkeling van economische activiteit vanuit samenwerking.</p>
<p>Wat willen we afspreken in oktober 2021?</p>	<p>Drie afspraken als gezamenlijke overheidsinzet voor de Green Deal Circulair Textiel in te brengen in het najaar 2021:</p> <p>(1) Meer hoogwaardige inzameling van textiel in de MRA, minimaal 7 kilogram textiel per inwoner per jaar in 2025 en/of inzet op inzameling van specifieke textielstromen, door gebruik te maken van de handreiking.</p> <p>(2) MRA overheden commiteren zich aan de handreiking klimaatneutrale en circulaire inkoop bedrijfskleding bij inkoop van bedrijfskleding en textiel.</p> <p>(3) Uitwerking samenwerking sorteren en verwerken MRA-overheden via contractering</p>
<p>Wat wordt van MRA-overheden gevraagd?</p>	<p>Ad 1: In de handreiking meer hoogwaardige inzameling van textiel worden de landelijk bekende strategieën om meer textiel in te zamelen toegelicht. Door deze toe te passen in het bestaande beleid op gebied van afvalscheiding/ afvalinzameling, werken de MRA-overheden gezamenlijk toe naar meer gescheiden textiel en minder textiel in het restafval. Op dit moment wordt ongeveer 8,5 Kton textiel jaarlijks ingezameld, door het volgen van deze afspraak wordt jaarlijks 16,9 Kton textiel apart ingezameld (bijna een</p>

	<p>verdubbeling). Anderzijds kan ook ingezet worden op hoogwaardige inzameling door specifieke grondstoffen in te zamelen (katoen, wol, linnen) of door juist de kwaliteit van de inzameling te verbeteren. Ook daar geeft de handreiking ondersteuning bij.</p> <p>Ad 2: Bij toekomstige inkooptrajecten van bedrijfskleding en textiel de handreiking circulair textiel te gebruiken. Daardoor wordt én de markt voor circulair textiel gestimuleerd én een concrete bijdrage geleverd aan de reductie van de negatieve effecten van textiel en d.m.v. van inkoop aan het bereiken van de doelstellingen op circulaire inkoop.</p> <p>Ad 3: Een actieve bijdrage aan de verkenning naar het afstemmen van een model van lokale sortering van al het ingezamelde textiel (per gemeente of per groep van gemeenten) op herdraagbaar en niet-herdraagbaar, en regionale verwerking van het niet-herdraagbare textiel. De afzonderlijke MRA-gemeenten hebben contracten voor de inzameling, sortering en verwerking van het huishoudelijk textiel. Met een andere inrichting van deze contracten kunnen de MRA-overheden actief bijdragen aan het ontwikkelen van schaalgrootte voor de rendabele verwerking van niet herdraagbaar textiel. Waar knelpunten ontstaan wordt samenwerking met de provincies gezocht om deze op te lossen. Tenslotte vormen de afspraken een onderdeel van de bredere strategie op textiel, waarbij ook door middel van lobby en subsidies de overheden de condities voor hoogwaardiger gebruik van textiel zo optimaal mogelijk willen krijgen.</p>
<p>Waarom is het belangrijk dat MRA overheden hiertoe besluiten?</p>	<p>Er zijn verschillende invalshoeken:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Door inzet van deze afspraken laten de MRA-overheden hun commitment en inzet zien richting de Green Deal Circulair Textiel, waarbinnen meer dan 50 bedrijven, onderwijsinstellingen, provincies, gemeenten en andere partijen actief zijn. Het aannemen van deze drie afspraken draagt in belangrijke mate bij aan de ketensamenwerking in de MRA op circulair textiel. 2. Het apart inzamelen van textiel levert een positieve business case op waarmee investeringen gedaan kunnen worden. Doordat er minder restafval komt (8,4 Kton) en meer textiel (8,4 Kton) snijdt dit mes aan twee kanten: € 840.000 minder kosten

	<p>voor verbranding (uitgaande van verwerkingstarief van 100 inclusief verbrandingsbelasting) en eventuele opbrengsten vanuit het apart ingezamelde textiel.</p> <p>3. De MRA is hét hart van de Nederlandse textielwereld (20% van totaal aantal vestigingen, bijna 10.000 fte, € 4,5 miljard omzet). De afspraken dragen bij aan het behoud van deze nationale en internationale positie. De MRA-overheden ontwikkelen met deze afspraken de context waarbinnen bedrijven zich willen vestigen, met de focus op circulair textiel.</p> <p>4. Er zijn kansen voor social return door kwaliteit centraal te zetten bij inzameling door handlossen en bij de sortering van ingezameld textiel naar herdraagbaar en niet-herdraagbaar textiel op lokaal niveau. Daarnaast biedt circulaire inzet van werkkleding kansen voor activiteiten op het gebied van reparatie en onderhoud.</p> <p>5. Deze afspraken sluiten aan bij het lokale afvalbeleid van gemeenten voor meer hoogwaardige textiel: zowel vanuit doelstellingen voor minder restafval en meer grondstoffen (VANG-doelstelling), voor meer hoogwaardige grondstoffen (specifieke textielstromen als wol, linnen of katoen) en voor verhoging van kwaliteit van het textiel (minder nat, minder vervuiling).</p> <p>6. De lat hoog leggen voor UPV. Tenslotte wordt landelijk gewerkt aan de uniforme producentenverantwoordelijkheid (UPV). De aangekondigde UPV bevat doelstellingen die relatief eenvoudig te halen zijn. Door de lat voor inzameling en de sortering en verwerking hoog of hoger te leggen, wordt dat de uitgangspunt voor de verdere onderhandelingen over de invulling van de UPV. De MRA legt hierbij met 7 kilogram textiel per inwoner per jaar, de lat hoog en laat zien wat ook zonder de UPV al mogelijk is.</p>
<p>Zijn er kansen om hiervoor nationale of Europese middelen?</p>	<p>Daar wordt aan gewerkt: zowel richting het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, NVRD, VNG, MVO Nederland, als richting Europese opties wordt hard gewerkt om middelen vrij te krijgen voor de aanpak in de MRA. Dit heeft al geresulteerd in verschillende projecten, waarvan het REFLOW-project door de gemeente Amsterdam de meest vergaande is.</p>

	<p>Aanvullend heeft provincie Noord-Holland aangekondigd om vanuit het Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie te werken aan een subsidieregeling om de uitvoering van projecten te stimuleren waarin meerdere bedrijven samenwerken op regionale of bovenregionale schaal om circulaire grondstof- of productieketens te vormen</p>
<p>Welke partijen (niet overheden) zijn betrokken?</p>	<p>De Amsterdam Economic Board speelt een prominente rol. Daarnaast onder meer Waternet, ROC van Amsterdam en ROC van Hilversum, Reade, Cordaan, OLVG, ABN Amro, HvA, AMFI, Amsterdam Fashion Academy, Hout&Meubileringscollege, Artemis, Patagonia, ByBorre, CleanLease, MakersUnite, KingLouie, Meesteropleiding Coupeur, Amsterdam Fashion Academy, Studio Jux, Studio Anneloes, N.I.O. MudJeans, SpaarneGasthuis, Circle Economy, Bright.fiber textiles, Bright.loops en Smart Fibersort bv. Sympany, Leger des Heils, House of Skills, Partijen binnen de Denim Deal, Blue Matters, Bossa, Brightloops, Calik, House of Denim, Kings of Indigo, Kuyichi, Leger des Heils, Modint, MUD Jeans, NEN, Ortaanalodu, Retail Experts Group, Scotch & Soda, Smart Fibersort, Sympany, Wieland Textiles en Wolkat.</p> <p>Partijen binnen de hotellinnen, Stayokay (vertegenwoordigd met 3 hotels), DoubleTree by Hilton Amsterdam, Amsterdam Tropen Hotel, Hotel Jakarta Amsterdam, The Albus, Mercure Hotel Amsterdam City, Ambassade Hotel Amsterdam, The Student Hotel, Conscious Hotels (vertegenwoordigd met 4 Amsterdamse hotels), QO Amsterdam, Aeon Plaza Hotels (vertegenwoordigd met 2 Amsterdamse hotels), blooming Hotel (Bergen), American Hotel Amsterdam, Leonardo Royal Hotel Amsterdam, Hotelschool The Hague.</p> <p>Partijen binnen de MRA-werkgroep textiel, Meerlanden, Spaarnelanden, HVC, GAD.</p>
<p>Waar toe verplichten zij zich?</p>	<p>Deze overige partijen zijn geen onderdeel van deze afspraken voor de Duurzaamheid Top, maar wel van de Green Deal Circulair Textiel. Het commitment verschilt per afspraak: van in-kind inzet, tot concrete investeringen, tot afspraken over aansturing en coördinatie van de deals, tot monitoring. Zie: Circulair textiel: samen schaal creëren - Amsterdam Economic Board</p>

B2 Ontvangen reacties van overheden

Vraag

Hoe moeten we de afspraken voor de Duurzaamheid Top 2021 zien in het kader van de aangekondigde uniforme producentenverantwoordelijkheid (UPV) voor textiel, zoals aangekondigd in de voortgangsrapportage van de Staatssecretaris?

Antwoord

(1) We mogen niet vertragen. De aangekondigde UPV in de rapportage bevat enkel (zeer) brede contouren voor een mogelijke UPV in 2023. Uit zowel afstemming binnen de NVRD met andere overheids-inzamelaars, en afstemming met VNG, beiden ook onderdeel van het landelijke ketenoverleg, komt naar voren dat er nog veel onduidelijk is over de UPV. We kunnen niet wachten tot deze afspraken helemaal duidelijk zijn, omdat textiel te belangrijk is om te vertragen. De MRA werkt binnen deze drie gremia aan een zo goed mogelijke UPV, en zoekt de afstemming met de MRA-overheden als dat nodig is.

(2) We moeten de lat hoog/hoger leggen. De aangekondigde UPV bevat doelstellingen die relatief eenvoudig te halen zijn. Door de lat voor inzameling en de sortering en verwerking hoog of hoger te leggen, wordt dat de uitgangspositie voor de verdere onderhandelingen over de invulling van de UPV. De MRA legt hierbij met 7 kilogram textiel per inwoner per jaar, de lat hoog en laat zien wat ook zonder de UPV al mogelijk is.

(3) Overheidsafspraken hebben samenhang met Green Deal Circulair Textiel. Al langer is duidelijk dat impact op textiel samenhangt met samenwerking in het textielsysteem. Als alle partijen in beweging komen, ontstaat er dynamiek, springen partijen over hun schaduw heen en ontstaat het besef van een gezamenlijk probleem dat gezamenlijk opgelost wordt. De drie afspraken voor de Duurzaamheid Top 2021 is de bijdrage van de overheden aan de green deal, waarmee de overheden het belang van deze afspraken onderstrepen, binnen hun mogelijkheden sturing geven op textiel en zo de randvoorwaarden ontwikkelen voor regionale samenwerking en banencreatie.

Vraag

Wat betekent de samenwerking ten aanzien van de textielsortering en -verwerking?

Antwoord

Eén van de afspraken uit de MRA Duurzaamheid Top 2019 was gericht op een inventarisatie van contracten op textielinzameling en verwerking. Uit deze inventarisatie komen verschillende inzichten die bijdragen aan de huidige afspraak op sortering en verwerking: veel MRA-overheden hebben contracten bij slechts enkele textielinzamelaars (Sympany en Re-share), de sortering van het textiel wordt grotendeels bij één partij gedaan (Wieland in Wormerveer), waar het textiel precies blijft na sortering is onduidelijk of slecht inzichtelijk.

Verder zijn in de afgelopen 3 jaar verschillende aanbestedingen op gebied van textielinzameling en -verwerking gedaan door MRA-overheden, met wisselend succes (aantal aanbestedingen zijn ingetrokken). Eén van de redenen is dat de markt (nog) niet klaar is voor de hoge lat die de MRA-overheden willen leggen ten aanzien van wat er met het textiel gebeurt (transparantie), en de verwachte blijvend lage prijs voor textiel in de wereldmarkt.

Vanuit de MRA-werkgroep textiel is daarom voorgesteld om de samenwerking te gaan verkennen op de sortering en verwerking van textiel. Bijvoorbeeld door samen te werken in de uitwisseling van kennis en expertise bij aanbesteding, de contractvoorwaarden uit te wisselen, of om (in een verder gaand model) ook samen op te trekken bij het aanbesteden (massa geeft meer marktkracht).

C1 Green Deal Fiets MRA

Concept-convenant Green Deal Fiets MRA

Toelichting op de status van het concept-convenant en de financiën

Hieronder volgt de tekst van het concept-convenant. Daarin wordt de samenwerking van partijen die deelnemen in de Green Deal Fiets vormgegeven. De tekst van dit concept-convenant wordt juridisch getoetst: dit kan leiden tot wijzigingen en aanvullingen. Het is de bedoeling dat partijen die gaan deelnemen aan de Green Deal Fiets dit convenant onderschrijven en ondertekenen tijdens/rond de Duurzaamheid Top van 15 oktober 2021.

Artikel 8 over de financiën en bekostiging van de Green Deal Fiets is nog niet uitgewerkt. Voor een succesvolle uitrol van activiteiten na de ondertekening van de Green Deal Fiets op 15 oktober is jaarlijks naar schatting een bedrag van 75.000 euro nodig. Deze basisfinanciering is nodig om de inzet van een trekker van die uitrol te kunnen financieren en voor bijv. communicatie en events. Daarnaast zullen er ook budgetten noodzakelijk zijn voor financiering van de te ontwikkelen activiteiten op de concrete thema's (projectfinanciering), maar de omvang daarvan is afhankelijk van nadere keuzes en maken geen deel uit van de basisfinanciering.

De inzet is om de benodigde basisfinanciering van naar verwachting 75.000 euro in de periode tot eind 2022 deels te dekken uit bestaande budgetten van de MRA en de Vervoerregio en deels te dekken uit bijdragen van niet-overheden. Gezien het karakter van de te maken kosten zal deze bijdrage vermoedelijk grotendeels in cash moeten zijn. Bindende afspraken hierover zijn op dit moment nog niet gemaakt, maar zijn uiteraard wel nodig. Van de gemeenten en de provincies zal in principe geen financiële bijdrage worden gevraagd voor het jaar 2022. Met de leden van het MRA Platform Mobiliteit (Vervoerregio, de provincies Noord-Holland, Flevoland en de gemeenten Amsterdam en Almere) zal worden gesproken over de mogelijkheid van een financiële bijdrage.

In de periode tot 15 oktober zal in nadere gesprekken met alle betrokken stakeholders moeten blijken of dergelijke afspraken kunnen worden gemaakt op een wijze die voor alle betrokken stakeholders acceptabel is. Dit is een noodzakelijke voorwaarde voor het kunnen afsluiten van de Green Deal Fiets MRA. Voor de periode na 2022 zal opnieuw worden bezien wat een logisch financieringsvoorstel is.

Over de benodigde projectfinanciering zullen in het convenant nog geen concrete uitspraken worden gedaan en bindende financiële afspraken worden gemaakt. Per thema zal worden gezien welke ambities worden geformuleerd, welke concrete activiteiten daarvoor nodig zijn en welke financieringsmogelijkheden daarvoor beschikbaar zijn. De benodigde projectfinanciering om projecten binnen een bepaald thema te kunnen realiseren, zal door de partijen die betrokken zijn bij het betreffende thema gezamenlijk moeten worden gevonden.

Partijen:

1. De gemeenten, provincies en vervoerregio, samenwerkend in de Metropoolregio Amsterdam,
2. De Amsterdam Economic Board, als samenwerkingsverband van besluitvormers, innovatiemanagers en changemakers binnen bedrijven, kennisinstellingen en overheden,
3. Overige partijen, zoals genoemd in bijlage 1 (*opsomming hier ook vermelden in definitieve versie na besluitvormingsronde*),

nemen het initiatief om te werken aan een gezonde, leefbare, bereikbare, klimaatneutrale Metropoolregio Amsterdam door middel van deze Green Deal Fiets.

(Eventueel begripsbepalingen):

Overwegende dat:

1. De MRA de ambitie heeft een 'metropool van grote klasse' te willen zijn, waarin nabijheid en de menselijke maat een grote kracht zijn. Deze ambitie is uitgewerkt in drie doelen: De MRA wil de meest inventieve regio van Europa zijn, met de best opgeleide bevolking; wil een regio voor iedereen zijn, naar de menselijke maat en wil een duurzaam verbonden regio zijn. De Green Deal Fiets past binnen deze ambitie en doelen.
2. Op 2 december 2020 tijdens het State of the Region event van de MRA de contouren voor de Green Deals zijn toegelicht, die zowel bij moeten dragen aan de duurzaamheidsambities van de MRA als aan het economisch herstel van de regio na de coronacrisis. De Green Deal Fiets was daar één van.
3. Het nationale Klimaatakkoord doelen stelt ter vermindering van de uitstoot van broeikasgassen.
4. Als regionale uitwerking van het Klimaatakkoord in de provincies Noord-Holland en Flevoland een Regionaal Mobiliteitsplan (RMP) is opgesteld, waarin regionale doelen staan vermeld voor vermindering van de CO₂-uitstoot door bijv. het sterker bevorderen van het fietsgebruik;

-
5. De Metropoolregio Amsterdam en de Amsterdam Economic Board willen bijdragen aan het de uitvoering van nationale Klimaatakkoord en het RMP door o.a. het gebruik van de fiets verder te stimuleren;
  6. De Metropoolregio Amsterdam en de Amsterdam Economic Board de kansen willen benutten om duurzame investeringen in fietsmobiliteit door overheden, kennisinstellingen en bedrijven te stimuleren en aan te jagen;
  7. De Metropoolregio Amsterdam in het Convenant Metropolitane Fietsroutes (2018) werkt aan het realiseren van een samenhangend fietsroutenetwerk en fietsinfrastructuur;
  8. Deze Green Deal Fiets, aanvullend op het in de vorige overweging genoemde Convenant, fietsstimulerende ideeën omzet in concrete projecten en maatregelen die bijdragen aan de doelen van duurzaamheid en klimaat, stimulering fietsgebruik, circulaire economie en (fiets)innovaties.

Spreken het volgende af:

Artikel 1: Doelstelling

Het doel van de MRA Green Deal Fiets is:

1. De potentie van de fiets in de regio te versterken en het goed ontwikkelde netwerk van (snel)fietspaden optimaal te benutten. Hiertoe werken private en publieke partijen intensief samen om ideeën om te zetten in concrete projecten die het gebruik van de fiets in de metropoolregio stimuleert;
2. Bij te dragen aan de CO₂-doelstelling, die is afgeleid van het Regionaal Mobiliteitsplan voor zover het betrekking heeft op de MRA en voor zover het gaat om het onderdeel 'stimuleren actieve mobiliteit'. De potentiële CO₂-reductie (t.o.v. 1990) voor dit onderdeel in de MRA voor de duur van dit convenant (2025) wordt geschat op tussen 4 en 11 kiloton CO₂;
3. Het bevorderen van de onderlinge samenwerking tussen overheden, bedrijven en kennisinstellingen op het gebied van fiets;
4. Het (inter)nationaal uitdragen van het belang van fietsgebruik voor een slimme, gezonde, goed bereikbare, leefbare samenleving.

Artikel 2: Tourleiding

De Metropoolregio Amsterdam en de Amsterdam Economic Board geven als initiatiefnemers leiding en sturing aan de ontwikkeling van de Green Deal (Tourleiding) en geven uitvoering aan het convenant op de volgende punten:

1. Het bijeenbrengen van (potentiële) partners om samen te werken aan de Green Dealdoelen, zoals genoemd bij artikel 1, en het ondersteunen en aanjagen van ideeën die leiden tot concrete fietsstimulerende maatregelen in de regio, en de daaraan verbonden specifieke doelen die zijn uitgewerkt in bijlage 2;

-
2. Het inrichten van een dashboard, waardoor de impact van de fietsstimulerende maatregelen wordt gemeten en gerelateerd aan de doelen. In 2022 zal dit dashboard worden ingericht;
  3. Toetreding tot de Tourleiding staat in principe open voor partners die zich verbinden aan de Green Deal Fiets en zich inzetten voor het realiseren van de algemene Green Dealdoelen.

Artikel 3. Sprinters en Klimmers

Partijen die de convenantdoelen onderschrijven en zich actief en concreet inzetten (in personele capaciteit en/of medefinanciering van projecten) om ideeën voor fietsstimulering te ontwikkelen en om te zetten in concrete realiseerbare projecten zijn de Sprinters en Klimmers.

Artikel 4. Ploegen en Ploegleiders

1. De partijen, als bedoeld in artikel 3 (Sprinters en Klimmers) die werken aan een bepaald thema, zoals aangegeven in bijlage 2, vormen samen een Ploeg;
2. Elke Ploeg kiest uit zijn midden een Ploegleider, die als trekker van de ploeg fungeert;
3. Elke Ploeg is voor het eigen thema verantwoordelijk voor het ontwikkelen van ideeën en het omzetten ervan in concrete realiseerbare projecten, inclusief de projectfinanciering die nodig is het project uit te kunnen voeren. De Tourleiding heeft hierin een ondersteunende, faciliterende rol.

Artikel 5. Kopgroep

Partijen die de convenantdoelen onderschrijven en actief ondersteunen zijn de ambassadeurs voor de doelen van de Green Deal. Zij vormen de Kopgroep. Zij helpen mee om het netwerk van organisaties te versterken die de fiets willen stimuleren en zij stimuleren partijen die willen meewerken aan de doelstelling om toe te treden tot dit convenant.

Artikel 6. Peloton van deelnemers

Partijen die de convenantdoelen onderschrijven en de mogelijkheid open willen houden op een door henzelf gekozen moment actief deel te nemen, vormen het Peloton van deelnemers. Zij maken deel uit van het netwerk van organisaties, maar gaan geen verdere verplichtingen aan die voortvloeien uit dit convenant, behoudens dat zij de Tourleiding in staat stellen haar activiteiten – financieel of anderszins – mogelijk te maken. Het Peloton van deelnemers wordt door de Tourleiding halfjaarlijks geïnformeerd over de ontwikkelingen rond de Green Deal.

Artikel 7. Verantwoordelijkheid

De activiteiten van de Tourleiding gebeuren onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van de bestuurlijke trekkers van de MRA Uitvoeringslijn Fiets. De bestuurlijke betrokkenheid van de niet-overheidspartijen wordt in overleg met de Amsterdam Economic Board nader vormgegeven.

Artikel 8. Financiën

1. Het benodigde bedrag voor de procesactiviteiten van de Tourleiding, als bedoeld in artikel 1, wordt vooralsnog geraamd op ca. € 75.000,- (per jaar, in periode 2022-2025). Dit bedrag is nodig voor de bekostiging van de aanjaagfunctie, communicatie, netwerkbijeenkomsten en events en monitoring en rapportage (t.b.v. het dashboard);
2. Deze geraamde out-of-pocketkosten kunnen worden verlaagd indien partijen (extra) personele inzet leveren om niet t.b.v. de procesactiviteiten;
3. De periode tot 15 oktober 2020 wordt benut om met stakeholders in gesprek te gaan over de financiering van de procesactiviteiten, als bedoeld in het eerste lid (de basisfinanciering);
4. Het streven bij de financiering van de procesactiviteiten is dat de overheidspartijen 50% bijdragen en de niet-overheidspartijen de overige 50%;
5. De bekostiging van concrete projecten, die in de Ploegen worden ontwikkeld als bedoeld in artikel 4, maakt deel uit van het projectplan: de bekostiging van een project moet door de betrokken deelnemers aan het project zelf gevonden worden. De projectkosten make geen deel uit van de procesactiviteiten, genoemd in het eerste lid.

Artikel 9. Bijdragen en projectactiviteiten

1. De bijdrage die elk van de partijen aan de Green Deal Fiets levert, elk vanuit hun eigen rol, staat per partij genoemd in bijlage 1. Partijen zijn niet verantwoordelijk voor de uitvoering van de acties van andere partijen.
2. De projectactiviteiten waarmee van start zal worden gegaan, staan in bijlage 2. Indien er nieuwe projectactiviteiten ontstaan, worden deze in bijlage 2 opgenomen en wordt van de betreffende partners de projectbijdrage opgenomen in bijlage 1.
3. Projectactiviteiten die worden afgerond door het stopzetten ervan of het starten van een concreet project, staan eveneens in bijlage 2.
4. De concrete uitvoering van projecten valt niet onder verantwoordelijkheid van dit convenant, maar zal door betrokken partijen zelf nader vorm moeten worden gegeven. De uitvoerende partijen verplichten zich wel om de benodigde

informatie te leveren die nodig is voor het monitoren van de impact en de verwerking ervan in het dashboard, zoals bedoeld in artikel 2.2.

Artikel 10: Gegevensuitwisseling

1. Eenieder respecteert het verzoek van de ander om gegevens al dan niet vertrouwelijk te houden, het beroep van een partij op een wettelijk voorschrift tot geheimhouding van gegevens en heeft aandacht voor het gestelde in de wet- en regelgeving rondom bescherming persoonsgegevens en openbaarheid van bestuur.
2. De kennis die tijdens de ontwikkeling wordt gegenereerd, zal door alle partijen mogen worden gebruikt, mits het de belangen van één van de deelnemers niet schaadt.
3. De kennis die tijdens de ontwikkeling wordt gegenereerd blijft eigendom van de partijen die deze kennis heeft voortgebracht of ingebracht, zonder dat hij hiervoor de andere partijen een vergoeding verschuldigd is of vraagt.
4. Partijen zullen geen onderwerpen bespreken, afspraken maken of handelingen verrichten die in strijd zijn met het mededingingsrecht.

Artikel 11: Slotbepalingen

1. De afspraken van het Convenant treden in werking met ingang van 15 oktober 2021 en eindigen op 31 december 2025.
2. De afspraken kunnen na 31 december 2025 (gewijzigd) worden voortgezet indien partijen dit wensen.
3. Partijen komen overeen dat afspraken in dit Convenant niet in rechte afdwingbaar zijn.
4. Dit convenant is niet van toepassing voor een MRA-overheid of lid van de Amsterdam Economic Board die voorafgaand aan de ingangsdatum als bedoeld in 1^e lid, kenbaar heeft gemaakt de Green Deal Fiets niet te willen ondersteunen.
5. Nieuwe partijen kunnen toetreden tot dit Convenant. Hiertoe:
  - a. maakt een partij die wenst toe te treden haar verzoek schriftelijk bekend bij de Tourleiding. In dit verzoek zegt de nieuwe partij toe om zich aan te sluiten bij één of meer bijdragen of activiteiten, of om zelf een aanvullende bijdrage of activiteit te formuleren;
  - b. stuurt de Tourleiding het verzoek door naar Partijen die het Convenant reeds hebben ondertekend, met het verzoek om in te stemmen met toetreding. Indien Partijen niet reageren binnen 10 werkdagen na het versturen van het verzoek tot instemming, stemmen zij stilzwijgend in;

- c. bij toetreding tot het convenant gelden voor die toetredende partij de afspraken van dit Convenant en wordt de toetredende partij opgenomen in de bijlagen van dit Convenant, zoals bedoeld in artikel 8.
6. Indien een der Partijen de afspraken in dit Convenant niet wenst voort te laten duren, dan kan deze Partij door middel van schriftelijke opzegging haar deelname beëindigen. Uitgangspunt daarbij is dat overige Partijen in dat geval het Convenant continueren.
7. Het Convenant zal openbaar gemaakt worden onder vermelding van de naam: Convenant Green Deal Fiets MRA.

Aldus overeengekomen, d.d. 15 oktober 2021 te Almere

Bijlage 1: bijdrage per convenantpartner aan de MRA Green deal Fiets MRA (bijgewerkt tot 8 juli)

Toelichting op de status van bijlage 1:

In deze bijlage staat per deelnemende partij aangegeven welke inzet door ieder afzonderlijke partij wordt geleverd voor de Green Deal Fiets. De bijdragen die hieronder staan vermeld zijn nog niet volledig en nog niet definitief door elke partij vastgesteld. De periode tot 15 oktober zal worden benut om de definitieve bijdragen van elke afzonderlijke partij te bepalen. Van elke niet-overheidspartij wordt gevraagd goed naar de eigen teksten te kijken en hierover besluiten te nemen. Of waar nog niets is ingevuld, aan te geven welke bijdrage zij willen leveren. Voor de overheidspartijen van de MRA wordt gevraagd bij hun besluitvorming over het convenant aan te geven welke rol(len) zij willen gaan innemen indien zij besluiten deel te nemen aan het convenant.

Metropoolregio Amsterdam (MRA)

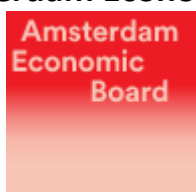
**metropool
regioamsterdam**

- geeft uitvoering aan het convenant en voert het secretariaat
- verantwoordelijk voor contacten met de bestuurlijke trekkers van het convenant
- bereidt de (bestuurlijke) besluitvorming voor binnen de MRA
- richt de samenwerking tussen convenant partijen zodanig in dat de convenantdoelen worden gehaald

- stelt hiervoor 2 personen beschikbaar (programmamanager energietransitie en coördinator fiets) die gemiddeld 2x8u/week aan het convenant werken
- zoekt naar extra personele capaciteit (projectondersteuner)

Amsterdam Economic Board

- geeft uitvoering aan het convenant
- verantwoordelijk voor contacten met de bestuurlijke trekkers van het convenant
- bereidt de (bestuurlijke) besluitvorming voor binnen de Amsterdam Economic Board
- richt de samenwerking tussen convenant partijen zodanig in dat de convenantdoelen worden gehaald
- stelt hiervoor 1 persoon beschikbaar (lead mobiliteit) die gemiddeld 8u/week aan het convenant werkt
- zoekt naar extra personele capaciteit (communicatie adviseur)

BYCS

- neemt deel en ondersteunt de tourleiding bij de uitvoering van het convenant
- ondersteunt de inhoudelijke thema's bij het actief betrekken van organisaties, vormen van projectideeën en het verder brengen tot projecten en financiering
- biedt kennis en ondersteuning om organisaties te overtuigen de fiets te omarmen en hen te helpen bij vertaling van beleid naar gedrag

ABN-AMRO

- Deelname aan online/ offline informatiesessies m.b.t. de mogelijkheden voor werkgevers omtrent de fiets (ten voorbeeld; 25 juni organiseert Lease a Bike een informatieve webinar samen met de Fietsersbond over de voordelen van fietsen voor werknemers waar ik ook kom spreken);
- Support in lobby richting de Rijksoverheid om de leasefiets te combineren met de onbelaste reiskostenvergoeding;
- Deelt kennis en ervaring op het gebied van implementatie (lease-)fietsregelingen;
- Communiqueert intern en naar relevante gesprekspartners over eigen acties en voortgang van het convenant.

AMS

Arcadis

BAM

- Faciliteren van een mogelijke website voor het informatie delen over fietsservicepunten aan een breder publiek
- Mogelijke investeerder in de te ontwikkelen 5 fietsservicepunten die opschaalbaar zijn, als onderdeel van een breder pakket met verdienvermogen

Breikers

- Stichting Breikers besteedt in haar adviestraject 'spreiden en mijden' bij werkgevers structureel aandacht aan het stimuleren van fietsgebruik onder forensen in de MRA. Breikers werkt hierin samen met de gebiedsgerichte aanpakken IJmond, Haarlem, Schiphol, Zuidas en Zuidoost. Breikers rapporteert over de resultaten.
- Breikers verkent in samenwerking met de Fietsersbond de mogelijkheden om te komen tot een 'certificering' fietsvriendelijk bedrijf als onderdeel van haar adviestraject.
- Breikers stelt de regionale mobiliteitsdata ter beschikking voor het identificeren van gunstige locaties voor fiets service centra in de MRA.
- Breikers wil demoesessie organiseren met het instrument MobilityAnalyst: <https://my.mobilityanalyst.com/breikers/>

CWI
Cycle Hub Amsterdam
Fietsersbond
Green Business Club Zaanstad
Groeifiets
Hogeschool van Amsterdam
Lominck Systemen

- Ervaring in fietsparkeren in brede zin inzetten voor fietsservicepunten
- Meedenken over parkeer- en oplaadsystemen, hufferproof fietspompen
- Inzetten van het netwerk in fietsservices

Mijksenaar

- Bij te dragen aan de vindbaarheid en herkenbaarheid van een fietsservicepunt. Hoe zorg je voor een uniforme en heldere en leesbare uitstraling van de modules en hoe de aanwezige fietsservices vindbaar zijn. Concept van regionaal naar nationaal herkenbaar concept.
- Ondersteunen in het visualiseren van serviceconcepten voor specifieke doelgroepen.

NexTechnician

- Levert een bijdrage aan de technische services van de fietsservicepunten
- Mogelijkheden zijn om leerwerkplekken in te zetten, waar ook zij-instromers een plek kunnen krijgen, mogelijk in samenwerking met de Tweewieler Academy.

- Aanbod om te bezien of de locatie NexTechnician geschikt is als servicepunt in te richten.

NS Stations

Politie

PON Lease a Bike

- Organisatie van online/ offline informatiesessies m.b.t. de mogelijkheden voor werkgevers omtrent de fiets (ten voorbeeld; 25 juni organiseren wij een informatieve webinar samen met de Fietsersbond over de voordelen van fietsen voor werknemers. Nick van ABN komt hier ook spreken);
- Support in lobby richting de Rijksoverheid om de leasefiets te combineren met de onbelaste reiskostenvergoeding vanuit Pon (tbd);
- Deelt (juridische en fiscale) kennis, ervaringen en voorbeeldcases op het gebied van implementatie (lease-) fietsregelingen (bijna altijd al getoetst door lokale belastinginspecteur)
- Activatie mogelijkheid en ondersteuning van 1.200+ fietswinkels die we kunnen betrekken in activiteiten van bedrijven voor stimulering fietsgebruik (denk aan organisatie testevenementen, festivals, demo's etc.);
- Helpt werkgevers inzichtelijk maken wat de voordelen van fietsgebruik is voor de gezondheids- en duurzaamheidsdoelstellingen. Communiceert naar klanten en dealers over eigen acties en voortgang van het convenant;

Roetz-Bikes

Schiphol

Swapfiets

Universiteit van Amsterdam

Universiteit van Hasselt

Veilig Verkeer Nederland

Wat wordt gevraagd van de MRA overheden?

- 1. Besluit om deel te nemen aan het Convenant Green Deal Fiets MRA.**
- 2. Aan te geven welke rol(len) men kiest bij deelname. Hieronder worden de verschillende rollen kort toegelicht, met een verwachting voor de ambtelijke inzet per rol**

Deelname als lid van het Peloton:

- Facultatieve ambtelijke deelname aan 2 sessies per jaar om geïnformeerd te worden over de voortgang van het convenant en de verschillende thema's

Deelname als lid van de Kopgroep:

- Actief uitdragen van de convenantdoelen
- Helpen mee om het netwerk van organisaties te versterken die de fiets willen stimuleren
- Stimuleren dat nieuwe partijen willen meewerken aan de doelstelling door toe te treden tot het convenant
- De te leveren ambtelijke inzet is naar eigen inzicht

Deelname als sprinter/klimmer bij het thema Fietsservicepunten:

- Het in kaart brengen welke locaties langs de (metropolitane) fietsroutes in potentie geschikt zouden zijn voor de realisatie van (pilots van) fietsservicepunten. Deze activiteit zal naar verwachting in eerste globaal worden uitgevoerd en in 2022 een ambtelijke inzet vragen van 12-20 uur.
- Het actief mee helpen ontwikkelen van pilots van fietsservicepunten. Dit vraagt naar verwachting in 2022 een ambtelijke inzet van 8 uur per maand.
- Bij een nader te maken keuze voor een pilot fietsservicepunt in een bepaalde gemeente, zal de gemeente bereid moeten zijn na te denken over een financiële bijdrage ter realisering van de pilot.

Deelname als sprinter/klimmer bij het thema Fietsvriendelijke Arbeidsvoorwaarden:

- Lobby richting de Rijksoverheid/ MinFin om de leasefiets te combineren met de onbelaste reiskostenvergoeding
- Verplichte aanwezigheid van HR-managers van overheidsorganisaties/ bedrijfsleven bij tenminste één informatiesessie omtrent mogelijkheden fiets in secundaire arbeidsvoorwaarden (ten voorbeeld; >50% van de Gemeenten start

met de leasefiets regeling nadat ze met ons in gesprek zijn geweest) - het lastige is om bedrijven/ gemeenten te bereiken en te laten starten met oriëntatie/ aan te laten haken bij informatiesessies

- Lokale overheden enthousiasmeren om kennissessies te organiseren voor MKB bedrijven in de gemeente/ regio die geïnteresseerd zijn in de fiets.
- Openlijk delen best practices vanuit de eigen organisatie van bij dit thema aangesloten partijen in informatiesessies.
- Naar verwachting vraagt dit een ambtelijke inzet van 4 uur per te organiseren informatie- en kennissessie.

Deelname als sprinter/klimmer bij het thema Kenniscluster:

- Meedenken over en meebouwen aan een gedetailleerd business plan voor een Amsterdam Institute for Urban Cycling
- Toetreden tot kernteam voor doorontwikkeling van plannen voor dit instituut.
- Opzetten van een toegankelijk platform rondom toegepaste wetenschap rondom fiets, waar het delen van kennis centraal staat
- Openlijk delen best practices in informatiesessies
- Goede connectie met het delen van data maken
- Openen van internationale 'hotline' voor vragen rondom fiets
- Naar verwachting vraagt dit een ambtelijke inzet van 4 uur per te organiseren informatie- en kennissessie.

Deelname als sprinter/klimmer bij het thema 'Op- & afstaptijdlijn Kinderen'

- Meewerken aan vormgeven en uitvoering van aantal concrete pilots om gebruik van de fiets door kinderen te stimuleren.
- Meewerken aan doorontwikkeling van op-/afstaptijdlijn Kinderen en aan vertaling daarvan in concrete activiteiten.
- Ondersteunen van te ontwikkelen campagne om gebruik van de fiets door kinderen te stimuleren
- Aansluiten bij lobby richting de Rijksoverheid rondom de petitie van de Nederlandse Fietsburgemeesters en partners, die erop gericht is de jarenlange daling in fietsgebruik bij Nederlandse kinderen te keren
- Openlijk delen best practices in informatiesessies
- Naar verwachting vraagt dit een ambtelijke inzet van 4 uur per te organiseren informatie- en kennissessie.

Deelname als sprinter/klimmer bij een nieuw (door partij zelf aangedragen) thema, namelijk:

Aalsmeer

Besluit wel/niet deel te nemen aan Green Deal Fiets, in de rol van:

- Lid peloton of lid kopgroep
- Sprinter-klimmer bij thema:
fietservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en
fiets/nieuw thema: .....

Almere

Besluit wel/niet deel te nemen aan Green Deal Fiets, in de rol van:

- Lid peloton of lid kopgroep
- Sprinter-klimmer bij thema:
fietservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en
fiets/nieuw thema: .....

Amstelveen

Besluit wel/niet deel te nemen aan Green Deal Fiets, in de rol van:

- Lid peloton of lid kopgroep
- Sprinter-klimmer bij thema:
fietservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en
fiets/nieuw thema: .....

Amsterdam

Besluit wel/niet deel te nemen aan Green Deal Fiets, in de rol van:

- Lid peloton of lid kopgroep
- Sprinter-klimmer bij thema:

fietsservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en fiets/nieuw thema: .....

Beemster

Besluit wel/niet deel te nemen aan Green Deal Fiets, in de rol van:

- Lid peloton of lid kopgroep
- Sprinter-klimmer bij thema:
fietsservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en fiets/nieuw thema: .....

Beverwijk

Gemeente
Beverwijk

Besluit wel/niet deel te nemen aan Green Deal Fiets, in de rol van:

- Lid peloton of lid kopgroep
- Sprinter-klimmer bij thema:
fietsservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en fiets/nieuw thema: .....

Blaricum

Besluit wel/niet deel te nemen aan Green Deal Fiets, in de rol van:

- Lid peloton of lid kopgroep
- Sprinter-klimmer bij thema:
fietsservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en fiets/nieuw thema: .....

Bloemendaal

Besluit wel/niet deel te nemen aan Green Deal Fiets, in de rol van:

- Lid peloton of lid kopgroep
- Sprinter-klimmer bij thema:
fietsservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en
fiets/nieuw thema: .....

Diemen

Besluit wel/niet deel te nemen aan Green Deal Fiets, in de rol van:

- Lid peloton of lid kopgroep
- Sprinter-klimmer bij thema:
fietsservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en
fiets/nieuw thema: .....

Edam-Volendam

Besluit wel/niet deel te nemen aan Green Deal Fiets, in de rol van:

- Lid peloton of lid kopgroep
- Sprinter-klimmer bij thema:
fietsservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en
fiets/nieuw thema: .....

Flevoland

Besluit wel/niet deel te nemen aan Green Deal Fiets, in de rol van:

- Lid peloton of lid kopgroep
- Sprinter-klimmer bij thema:
fietsservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en
fiets/nieuw thema: .....

Gooise Meren

Besluit wel/niet deel te nemen aan Green Deal Fiets, in de rol van:

- Lid peloton of lid kopgroep
- Sprinter-klimmer bij thema:
fietsservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en
fiets/nieuw thema: .....

Haarlem

Besluit wel/niet deel te nemen aan Green Deal Fiets, in de rol van:

- Lid peloton of lid kopgroep
- Sprinter-klimmer bij thema:
fietsservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en
fiets/nieuw thema: .....

Haarlemmermeer

Besluit wel/niet deel te nemen aan Green Deal Fiets, in de rol van:

- Lid peloton of lid kopgroep
- Sprinter-klimmer bij thema:
fietsservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en
fiets/nieuw thema: .....

Heemskerk

Besluit wel/niet deel te nemen aan Green Deal Fiets, in de rol van:

- Lid peloton of lid kopgroep
- Sprinter-klimmer bij thema:
fietsservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en
fiets/nieuw thema: .....

Heemstede

Besluit wel/niet deel te nemen aan Green Deal Fiets, in de rol van:

- Lid peloton of lid kopgroep
- Sprinter-klimmer bij thema:
fietsservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en
fiets/nieuw thema: .....

Hilversum

Besluit wel/niet deel te nemen aan Green Deal Fiets, in de rol van:

- Lid peloton of lid kopgroep
- Sprinter-klimmer bij thema:
fietsservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en
fiets/nieuw thema: .....

Huizen

Besluit wel/niet deel te nemen aan Green Deal Fiets, in de rol van:

- Lid peloton of lid kopgroep
- Sprinter-klimmer bij thema:
fietsservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en
fiets/nieuw thema: .....

Landsmeer

Besluit wel/niet deel te nemen aan Green Deal Fiets, in de rol van:

- Lid peloton of lid kopgroep
- Sprinter-klimmer bij thema:
fietsservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en
fiets/nieuw thema: .....

Laren

Besluit wel/niet deel te nemen aan Green Deal Fiets, in de rol van:

- Lid peloton of lid kopgroep
- Sprinter-klimmer bij thema:
fietsservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en
fiets/nieuw thema: .....

Lelystad

Besluit wel/niet deel te nemen aan Green Deal Fiets, in de rol van:

- Lid peloton of lid kopgroep
- Sprinter-klimmer bij thema:
fietsservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en
fiets/nieuw thema: .....

Noord-Holland

Besluit wel/niet deel te nemen aan Green Deal Fiets, in de rol van:

- Lid peloton of lid kopgroep
- Sprinter-klimmer bij thema:
fietsservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en
fiets/nieuw thema: .....

Oostzaan

Besluit wel/niet deel te nemen aan Green Deal Fiets, in de rol van:

- Lid peloton of lid kopgroep
- Sprinter-klimmer bij thema:
fietsservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en
fiets/nieuw thema: .....

Ouder-Amstel

Besluit wel/niet deel te nemen aan Green Deal Fiets, in de rol van:

- Lid peloton of lid kopgroep
- Sprinter-klimmer bij thema:
fietsservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en
fiets/nieuw thema: .....

Purmerend

Besluit wel/niet deel te nemen aan Green Deal Fiets, in de rol van:

- Lid peloton of lid kopgroep
- Sprinter-klimmer bij thema:
fietsservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en
fiets/nieuw thema: .....

Uitgeest

Besluit wel/niet deel te nemen aan Green Deal Fiets, in de rol van:

- Lid peloton of lid kopgroep
- Sprinter-klimmer bij thema:
fietsservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en
fiets/nieuw thema: .....

Uithoorn

Besluit wel/niet deel te nemen aan Green Deal Fiets, in de rol van:

- Lid peloton of lid kopgroep
- Sprinter-klimmer bij thema:
fietsservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en
fiets/nieuw thema: .....

Velsen

GEMEENTE VELSEN

Besluit wel/niet deel te nemen aan Green Deal Fiets, in de rol van:

- Lid peloton of lid kopgroep
- Sprinter-klimmer bij thema:
fietsservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en
fiets/nieuw thema: .....

Vervoerregio Amsterdam

Besluit wel/niet deel te nemen aan Green Deal Fiets, in de rol van:

- Lid peloton of lid kopgroep
- Sprinter-klimmer bij thema:
fietsservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en
fiets/nieuw thema: .....

Waterland

Besluit wel/niet deel te nemen aan Green Deal Fiets, in de rol van:

- Lid peloton of lid kopgroep
- Sprinter-klimmer bij thema:
fietsservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en
fiets/nieuw thema: .....

Weesp

Besluit wel/niet deel te nemen aan Green Deal Fiets, in de rol van:

- Lid peloton en/of lid kopgroep
- Sprinter-klimmer bij thema:
fietsservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en
fiets/nieuw thema: .....

Wijdemeeren

Besluit wel/niet deel te nemen aan Green Deal Fiets, in de rol van:

- Lid peloton of lid kopgroep
- Sprinter-klimmer bij thema:
fietsservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en
fiets/nieuw thema: .....

Wormerland

Besluit wel/niet deel te nemen aan Green Deal Fiets, in de rol van:

- Lid peloton of lid kopgroep
- Sprinter-klimmer bij thema:
fietsservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en
fiets/nieuw thema: .....

Zaanstad

Besluit wel/niet deel te nemen aan Green Deal Fiets, in de rol van:

- Lid peloton of lid kopgroep
- Sprinter-klimmer bij thema:
fietsservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en
fiets/nieuw thema: .....

Zandvoort

**Gemeente
Zandvoort**

Besluit wel/niet deel te nemen aan Green Deal Fiets, in de rol van:

- Lid peloton of lid kopgroep
- Sprinter-klimmer bij thema:
fietsservicepunten/fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden/kenniscluster/kind en
fiets/nieuw thema: .....

Bijlage 2: Inhoudelijke afspraken per thema

Fietsservicepunten:

- De MRA-overheden gaan in 2022 – samen met de green dealpartners – bij de jaarlijkse update van de MRA Fietsroutes bezien welke locaties langs de (metropolitane) fietsroutes in potentie geschikt zouden zijn voor de realisatie van fietsservicepunten. Deze locaties worden op een kaart opgenomen en jaarlijks geactualiseerd in samenhang met de ontwikkeling van de metropolitane fietsroutes. Vaststelling van de kaart gebeurt door het MRA Platform Mobiliteit.
- In 2022 (na opening) gaan we leren van het praktisch functioneren van het fietsservicepunt Schiphol-Noord. De lessen daaruit worden gedeeld en waar zinvol betrokken bij de opzet van nieuwe fietsservicepunten.

-
- De maatschappelijke kosten en baten van fietsservicepunten worden in beeld gebracht.
  - Vraagzijde (behoefteonderzoek bij potentiële gebruikers van fietsservices) worden in kaart gebracht.
  - Voor 2025 is de ambitie van MRA Green Deal Fiets om 3-5 fietsservicepunten in de MRA gerealiseerd te hebben, bij voorkeur regionaal gespreid en bij voorkeur gevarieerd naar doelgroepen fietsers (fietsforens, sportfietser, recreatiefietser etc.). De verantwoordelijkheid voor realisatie ervan ligt bij betrokken initiatiefnemers, niet bij de MRA-overheden. In de Green deal stimuleren partijen dat dergelijke initiatieven gaan ontstaan.

Fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden:

- MRA-overheden spreken af om zich – samen met de green dealpartners – in te zetten om het fietsgebruik te stimuleren door met elkaar te werken aan de introductie en het gebruik van fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden. Dit betekent ten eerste dat organisaties worden overtuigd, gestimuleerd en geholpen om de fiets te omarmen via het introduceren van fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden en daarnaast dat organisaties die de fiets omarmd hebben worden ondersteund bij de implementatie daarvan (het zorgen dat werknemers ook feitelijk gebruik maken van deze arbeidsvoorwaarden).
- MRA-overheden spreken af om – samen met de green dealpartners – vanaf de Duurzaamheid Top 2021 gericht te lobbyen bij het rijk voor versimpelde wetgeving die het fietsgebruik daadwerkelijk stimuleert.
- MRA-overheden spreken af om – samen met de green dealpartners – vanaf de Duurzaamheid Top 2021 te werken aan een betere informatievoorziening die de complexiteit m.b.t. bestaande regelingen moet reduceren en die organisaties zowel moet helpen bij de implementatie van fietsregelingen als bij het overtuigen van hun werknemers om daar ook daadwerkelijk gebruik van te maken. Hierbij zal worden aangesloten bij de inzet van Breikers via de Intentieverklaring Spitsmijden en bij de gebiedsgerichte aanpakken IJmond, Haarlem, Schiphol, Zuidas en Zuidoost en dit kan bijv. vorm krijgen via:

- de organisatie van informatiesessies voor organisaties met veel werknemers;
  - de introductie van een certificaat voor fietsvriendelijke organisaties;
  - het inzichtelijker maken van de duurzaamheids- en gezondheidswinst van fietsen;
  - het met bijv. rijwielhandelaren organiseren van testevenementen, testivals, demo's die werknemers in staat stellen kennis te maken met bijv. eBikes, leasebikes of pedelecs.
- Voor 2025 is de ambitie van de Fietsvriendelijke Arbeidsvoorwaarden om zoveel mogelijk werkgevers en werknemers in de MRA bereikt te hebben die fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden hebben geïmplementeerd waardoor aantoonbaar het gebruik van de fiets in het woon-werkverkeer is toegenomen en de CO2 uitstoot is verminderd.

Kenniscluster:

- MRA-overheden zetten zich er – samen met de green dealpartners – voor in dat in 2025 de beschikbare fietskennis en -data is gebundeld en maximaal toegankelijk is en er een bloeiende markt is voor service- en productinnovaties die de aantrekkingskracht en kwaliteitsbeleving voor fietsers vergroten. Het samenbrengen van deze kennis in een Amsterdam Institute for Urban Cycling moet niet alleen de regio helpen om te functioneren als lerende organisatie, maar ook om kennisvragen van vertegenwoordigers uit andere regio's en landen goed te kunnen beantwoorden.
- Het Amsterdam Institute for Urban Cycling moet gaan fungeren als een one stop 'clearing house' in de regio voor leren over fiets, waar allerlei kennis over de fiets (fietsonderhoud, fietsbeleving, fiets-innovaties, fietsdata, informatie over onderzoek en opleidingen) wordt samen gebracht, Daarnaast moet dit instituut zich op ook in het bijzonder richten op het zo scherp mogelijk in kaart brengen van de maatschappelijke baten van fietsen.
- Op korte termijn zal een kerngroep worden gevormd van partijen die gaat werken aan een gedetailleerd business plan voor het instituut.

Kind en Fiets:

- MRA-overheden spreken af om zich – samen met de green dealpartners – in te zetten om de zorgwekkende daling van het fietsgebruik door kinderen te stimuleren.
- De stappen voor het komend half jaar zijn het uitvoeren van een viertal pilots in Amsterdam Noord, Nieuw-West, in Zaanstad en Haarlem. In die pilots willen we ontdekken wat fietstoegang (al heel jong) betekent voor gezinnen, bieden we de elektrische fiets vs de scooter, maken we een aantrekkelijk aanbod rondom kosten van OV en fiets en kijken we naar de invloed van sport en bewegen. Ook werken we met Smart City aan een app om fietsen te stimuleren.
- De aangesloten partijen ontwikkelen een op- en afstaplijn voor kinderen tussen 0 en 20 jaar, waarbij we dit jaar gezamenlijk interventies ontwikkelen en testen. In de komende jaren moeten die met overheden en bedrijfsleven worden geïmplementeerd.
- Wij zoeken sterke partners, steunen de petitie van de (Junior) Fietsburgemeester(s) -in de maak- en hebben contact met o.m. Jumbo Visma. Daarnaast kijken we naar fondsen (zoals Bernard van Leer of Johan Cruijff Foundation) en gemeenten voor hulp. We willen van onze missie (de negatieve trend doorbreken) een campagne maken om gezinnen bewust te maken van de kracht van de fiets.

C2 Ontvangen reacties van overheden

Tijdens de voorbereiding van de Green Deals Fiets MRA en het daarbij behorende convenant zijn op allerlei momenten reacties ontvangen van MRA-overheden. Daarbij gaat het o.a. om:

- Reacties die zijn ontvangen tijdens de digitale informatiebijeenkomst voor MRA-ambtenaren op 4 juni;
- Reacties die zijn ontvangen op de brief van 6 mei met de concept-afspraken. Elf van die reacties bevatten specifieke inhoudelijke reacties op de Green Deal Fiets MRA;
- Reacties uit de Stuurgroep MRA Duurzaamheid Top van 23 juni;
- Reacties van individuele overheden in bilaterale contacten met betrokkenen bij de voorbereiding van de Green Deal Fiets MRA.

Deze bijlage bevat een globaal overzicht van de ontvangen reacties en de wijze waarop deze zijn verwerkt, waarbij deze zijn onderverdeeld in een aantal categorieën. De reacties die zijn ontvangen en de input die is verkregen tijdens de veelheid van gesprekken met allerlei direct betrokken stakeholders zijn daarbij niet meegenomen.

Positieve grondhouding

Uit vrijwel alle reacties van MRA-overheden spreekt een positieve grondhouding. Daaraan wordt echter vaak toegevoegd dat er behoefte is aan meer duidelijkheid over wat precies van gemeenten en provincies wordt verwacht, over wat de beoogde / te verwachten impact van de Green Deal is, over wat de meerwaarde is t.o.v. lopende trajecten en activiteiten en over hoe andere partijen dan de overheid zijn aangehaakt. Deze reacties zijn meegenomen bij het opstellen van het convenant. De bijdrage van niet overheden zal expliciet gemaakt worden in een bijlage bij het convenant.

Zoektocht naar het financieringsmodel

In de stukken die zijn verzonden op 6 mei jl. is gemeld dat de uitwerking van afspraken op alle vijf de onderwerpen moet kunnen

plaatshebben binnen de bij MRA-overheden beschikbare financiële middelen. Inmiddels begint het financieringsmodel voor de fase na de Duurzaamheid Top vorm te krijgen. Uitgangspunt daarbij is dat er ook na 15 oktober een budget nodig is als basisfinanciering maar dat het publieke deel daarvan wordt bijeengebracht zonder additionele bijdragen van MRA-partijen. Daarnaast kan ook een budget noodzakelijk zijn voor financiering van de te ontwikkelen activiteiten op de concrete thema's, maar hierover kunnen op dit moment nog geen concrete uitspraken worden gedaan.

Capaciteitsproblemen bij gemeenten

Verscheidende gemeenten melden in hun reactie dat zij niet of nauwelijks capaciteit beschikbaar hebben om een heel actieve rol te spelen bij het invulling geven aan de Green Deal Fiets MRA. Om die reden is in het convenant de optie opgenomen om dit wel te ondertekenen, maar bij de uitvoering daarvan (vooralsnog) een beperkte rol te spelen (door kennis te nemen van de initiatieven die vanuit de Green Deal worden ontwikkeld en daarop slechts aan te sluiten indien dat haalbaar is en directe meerwaarde biedt.

Zoeken naar juiste aansluiting op 'eigen' beleid en lokale en deelregionale initiatieven

Uit reacties blijkt dat veel MRA-overheden betrokken zijn bij allerlei initiatieven en zoeken naar de manier waarop deze verbonden kunnen worden aan de Green Deal Fiets MRA. In sommige gevallen heeft dit al geleid tot nadere gesprekken tussen de kernspelers betrokken bij de Green Deal Fiets MRA (de Tourleiding en de ploegleiders) om te zoeken naar hoe deze verbindingen kunnen worden gegeven. In andere gevallen moet dit nog gebeuren. Belangrijk hierbij is dat het consortium van partijen dat het convenant ondertekent een open karakter zal hebben. Aansluiting van nieuwe partijen zal op elk moment mogelijk zijn.

Verduidelijking nodig om misverstanden over de afspraak te voorkomen

Uit de ontvangen blijkt ook dat de teksten die in het pakket van 6 mei waren opgenomen over de Green Deal Fiets MRA soms tot misverstanden leiden. Om deze weg te nemen zijn de nieuwe teksten op een aantal punten aangepast bijv. door:

- Scherper te benadrukken dat de Green Deal zich niet richt op een verdere versterking van de fietsinfrastructuur, maar primair op het versterken van de 'software' en 'orgware' van het fietsecosysteem;
- Duidelijk te maken wat de meerwaarde moet zijn van fietsservicepunten en dat voor MRA-overheden geen uitvoerende rol wordt voorzien bij de uitrol van fietsservicepunten in de MRA. Wel ligt het in de bedoeling dat de MRA-overheden in 2022 – samen met partners – bij de jaarlijkse update van de MRA Fietsroutes ook gaan bekijken welke locaties langs de fietsroutes in potentie geschikt zouden zijn voor de realisatie van fietsservicepunten;
- Expliciet te maken wat de inzet op het thema kennisclustering moet toevoegen aan wat er al loopt aan activiteiten (zoals het Fietsberaad).

C3 Green Deal Fiets: hoe verder na 9 juli?

Rond 9 juli wordt de tekst van de Green Deal Fiets (verwoord in een convenant met een bijlage met inhoudelijke afspraken per thema en een bijlage met de reeds afgegeven commitments van partijen) verstuurd aan MRA-overheden zodat deze in hun colleges kunnen besluiten over ondertekening daarvan tijdens de Duurzaamheid Top van 15 oktober.

Dat betekent echter niet dat er in de periode tussen 9 juli en 15 oktober niets gebeurt! In die periode willen we samen met jullie:

- de nodige voorbereidingen te starten om na 15 oktober tempo te kunnen maken;
- waar nodig de afspraken per thema nader aanscherpen;
- scherp krijgen wat iedereen aan de uitvoering kan bijdragen en het commitment van partijen expliciet te maken;
- bespreken wat het organisatiemodel wordt voor de fase vanaf 15 oktober en hoe we aan de daarvoor benodigde financiering komen.

Hoe gaan we dat doen?

- De initiatiefnemers voor deze Deal (in de termen van het convenant: de *Tourleiding* bestaande uit de vertegenwoordigers van de MRA (Frans Hasselaar en Edwin Oskam) en de Amsterdam Economic Board (Richard Hoving)) zijn beschikbaar voor vragen, opmerkingen, suggesties m.b.t. de Green Deal fiets in brede zin. Dat geldt ook voor de verkeners Maud de Vries en Maarten Woolthuis van BYCS.
- De trekkers van de afspraken per thema (de *ploegleiders*: Marcel van Beek van Schiphol. voor fietsservicepunten, Mark Danhof van Lease a bike voor fietsvriendelijke arbeidsvoorwaarden, Meredith Glaser van UCI voor de MRA als fietskenniscluster en Remko Pijnaker van Groeifiets voor kinderen op de fiets) zijn beschikbaar voor vragen, opmerkingen, suggesties over 'hun' thema's.
- In de periode tot 15 oktober gaan we actief in gesprek met jullie en met andere relevante spelers die nu nog niet betrokken zijn om de bijdrage van alle partijen zo scherp mogelijk te krijgen en hun commitment expliciet te maken.
- In de periode tot 15 oktober gaan we een opzet maken voor een – zo licht mogelijk – model voor de uitvoering van de MRA Green Deal Fiets na 15 oktober en de doorontwikkeling van onze gezamenlijke ambities en moeten we nadere afspraken maken over de financiering van de kosten daarvan.
- In de eerste helft van september organiseren we bijeenkomsten over de vier thema's waarop we ons in eerste instantie richten.

-
- Medio september organiseren we een bijeenkomst over de MRA Green Deal Fiets in de volle breedte. Deze is zowel bedoeld voor vertegenwoordigers van MRA-overheden als voor vertegenwoordigers van andere stakeholders. In deze bijeenkomst willen we met elkaar bespreken:
    - hoe het zit met het commitment voor de Deal en welke rol en bijdrage partijen kunnen / willen spelen in de fase vanaf 15 oktober.
    - hoe we de ondertekening van de Deal op 15 oktober willen gaan invullen.
    - hoe het organisatiemodel voor de uitvoeringsfase er uit moet komen te zien en of de daarvoor benodigde financiering beschikbaar zal zijn.
  - Op 15 oktober – voorafgaande aan de MRA Duurzaamheids Top – organiseren we een ontbijtsessie waarin we de MRA Green Deal fiets door alle partijen willen laten tekenen.

D1 Plastic

Thema	Plastic
Wat is de ambitie (voor de komende jaren?)	25% hoogwaardiger gebruik en verwerking van plastic kunststoffen in 2025 in de MRA ten opzichte van 2020 (bron: Programma circulaire economie), waarbij de onderstaande afspraken daar een bijdrage aan gaan leveren.
Waarom is die belangrijk?	<p>Om verschillende redenen:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) Slechts een beperkt deel van het jaarlijks vrijkomende plastic wordt gerecycled, het merendeel wordt verbrand. Omdat plastics gemaakt worden uit fossiele stoffen, betekent dit dat plastics op raken. Verder zijn plastics niet altijd goed recyclebaar: alleen de samenstellingen PET, PE en PP vinden een goede weg in de markt, de mixed plastics vormen een groot probleem (ongeveer 40% van het totaal). (2) Door plastic zo goed mogelijk te recyclen wordt voorkomen dat het ons milieu belast. Zo wordt de (micro)plastic soep in de oceanen verminderd en belanden minder microplastics in de natuur. Dit gebeurt niet alleen via de verpakkingen, maar ook door wassen van polyester kleding, door plastics in shampoos, et cetera. (3) Investeren in een oplossing door de recyclingindustrie in de MRA te stimuleren moeilijk recyclebaar plastic toe te passen in nieuwe producten, draagt bij aan duurzaam economisch herstel. (4) Het goede voorbeeld voor plastic(her)gebruik als MRA-overheden te geven en zo consumenten en bewoners te informeren over verminderen van plasticgebruik en toepassingen van hergebruik. (5) Ontwikkelen van schaalgrootte om de pilot groene plasticfabriek van en in gemeente Almere van voldoende afzet te voorzien. De groene plasticfabriek is een initiatief van de gemeente Almere en de provincie Flevoland om wat te doen aan het probleem van de lastig recyclebare plastics binnen de MRA. Op dit moment wordt gewerkt aan opschaling van de

	<p>huidige installatie, waarbij een goed afzetmodel van de producten noodzakelijk is.</p>
<p>Wat willen we afspreken in oktober 2021?</p>	<p>(1) Stoppen met het gebruik van single use plastics (bekers) bij evenementen en dit als voorwaarde op te nemen in het eigen evenementenbeleid</p> <p>(2) Bevorderen van recycling van moeilijk recyclebaar plastics door (minimaal) 1 project met gerecycled (mixed) plastic in de openbare ruimte te plaatsen.</p>
<p>Wat wordt van MRA-overheden gevraagd?</p>	<p>Ad 1: Zowel vanuit overheden als vanuit de eventensector zijn binnen de MRA veel initiatieven en goede voorbeelden op welke manier single use plastics bij evenementen vermeden kunnen worden. Deze voorbeelden willen we toepassen binnen de hele regio om de hoeveelheid single use plastics verder te reduceren en zo onnodig plasticgebruik te voorkomen. Dit vraagt van overheden het toepassen van de goede voorbeelden in de lokale wet- en regelgeving en het toepassen van beleidsregels voor inkoop bij zelf georganiseerde evenementen over het stoppen van single-use plastics. Vanuit de MRA worden de overheden ondersteund door een handreiking en uitwisseling van kennis en expertise van de goede voorbeelden.</p> <p>Het gaat bij de single use plastics vooral om de plastic bekens en de mogelijke alternatieven voor deze single use plastic.</p> <p>Ad 2. Het voorkomen en verminderen van plasticgebruik heeft op de lange termijn effect; op de korte en middellange termijn is recycling met een zo hoog mogelijk percentage van plastics belangrijk. Voor een deel van de plastics is een nuttige toepassing gevonden. Dit geldt niet voor de moeilijk recyclebare plastics, de zogenaamde mixed plastics. De MRA-overheden kunnen door toepassing van recycelaat uit mixed plastics in producten in de openbare ruimte deze recycling voor de korte en middellange termijn actief stimuleren. Gevraagd wordt in elk geval 1 project in de openbare ruimte te realiseren (straatmeubilair, verlichting, beschoeiing, steigers et cetera), om zo in communicatieve zin aan inwoners te laten zien wat MRA overheden doen om de recycling te stimuleren en zo dit als economische activiteit stimuleren. Bij voorkeur vanuit de pilot groene plasticfabriek in Almere, om zo voldoende afzet te ontwikkelen en deze pilot te doen slagen.</p>

	Het gaat bij deze afspraak om de toepassing van gerecycled mixed plastic (dus niet andere soorten plastic).
Waarom is het belangrijk dat MRA overheden hiertoe besluiten?	<p>Ad 1: Er zijn veel goede voorbeelden, de eventensector wil dit goede voorbeeld ook graag uitdragen en het is een eenvoudige manier om impact te maken bij evenementen. Verder zijn binnen de MRA ook veel overheden met dit vraagstuk bezig, en willen samen de vervolgstappen zetten om evenementen nog klimaatvriendelijker te maken.</p> <p>Ad 2: In de praktijk blijkt het lastig om producten met gerecycled plastic toe te passen in de openbare ruimte, omdat er vaak gewerkt wordt vanuit bestaande bestekken of afspraken. Daarbij is nooit gedacht om dit materiaal toe te passen. Door dit besluit te nemen, worden de mogelijkheden vergroot voor de afname van recyclelaar via eisen voor circulaire inkoop van deze producten.</p> <p>Verder is het een discussiepunt tussen de overheden over de nut en noodzaak om gerecycled materiaal in de openbare ruimte toe te passen. Met name is het ontwikkelen van een recycle-industrie het discussiepunt, waarbij voorstanders aangeven dat er nu geen oplossing is voor moeilijk recyclebare plastics en er tussen nu en tien jaar geen zicht is op vermindering van deze hoeveelheid, en waarbij tegenstanders aangeven dat er een mogelijk lock-in effect ontstaat waardoor we vast zitten aan dit type recycle-industrie.</p>
Zijn er kansen om hiervoor nationale of Europese middelen?	Er zijn verschillende mogelijkheden, die deels ook al benut worden binnen de MRA. Zo werken de gemeente Almere en de provincie Flevoland op basis van een Europese subsidie aan de lokale recycling van moeilijk recyclebaar plastics in producten voor de openbare ruimte. Verder worden kansen gezien om de MRA als proeftuin voor de Europese richtlijn 'Single Use Plastics' te benutten.
Welke partijen (niet overheden) zijn betrokken?	Geen binnen de voorgestelde afspraken vanuit de MRA-overheden.
Waarom verplichten zij zich?	Nvt, want geen Green Deal.

Welke partijen zouden betrokken moeten zijn / worden?	De uitvoering van de afspraken over evenementen worden opgepakt samen met de branchevereniging en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Daarbij gaat het zowel om de praktische start van plasticvrije evenementen (gefaseerde invoering) als de wijze waarop dit in het evenementenbeleid verankerd moet worden.
---	--

D2 Ontvangen reacties van overheden

Vraag

Ons evenementenbeleid is al verder dan de MRA-standaard. Is er binnen deze afspraak ook ruimte om te zoeken naar de vervolgstappen?

Antwoord

Ja, de afspraak kan gezien worden als minimumstandaard voor evenementen. Daarbij dus voor alle overheden hetzelfde minimumniveau vast te leggen. En daarna verder te kijken. Het stoppen van gebruik van single use plastics bij evenementen is één van de verschillende onderdelen naar het toewerken van klimaatvriendelijker evenementen. Het is wenselijk dat op de Duurzaamheid Top 2021 ook uitgesproken wordt waar de verschillende overheden dan aan denken: dat geeft de agenda weer voor de verdere uitvoering van deze afspraak voor de koplopers.

Vraag

Hoe verhoudt zich de afspraak voor plasticvrije evenementen met de landelijke Single-Use-Plastics-richtlijn, welke op 1 juli 2021 van kracht is geworden?

Antwoord

In deze Europese richtlijn, die landelijk van kracht is gegaan, zijn juist plastic bekertjes uitgezonderd. De richtlijn gaat wel in op wegwerpbestek, borden, rietjes, wattenstaafjes, roerstaafjes, ballonstokjes, maar niet op de bekertjes.

Vraag

Is het aanbestedingstechnisch toegestaan om een product in de openbare ruimte af te nemen direct bij de groene plasticfabriek in Almere?

Antwoord

Ja. Deze afspraken zijn mogelijk, doordat in de aanbesteding gebruik is gemaakt van de innovatiepartnerschapsprocedure, is het mogelijk voor MRA-overheden om gebruik te maken van de producten van de Plasticfabriek in Almere, zonder opnieuw te hoeven aanbesteden. Er is dus juridisch geen beletsel.

Vraag

Wat maakt de groene plasticfabriek in Almere nu anders dan andere partijen die gerecycled plastic in producten voor de openbare ruimte aanbieden?

Antwoord

Het gaat om het type gerecycled plastic dat toegepast wordt in de producten. Er zijn namelijk (heel) veel verschillende soorten plastics (zoals PE, PP en PET), verschillende manieren waarop deze plastics zijn geproduceerd en met verschillende kleuren. Een deel van de plastics is prima recyclebaar als mono-stroom, denk hierbij aan de statiegeldflessen van PET. Dat is als mono-stroom goed toepasbaar in nieuwe PET-flessen. Voor deze soorten plastic zijn dus veel mogelijke toepassingen aanwezig, ook in producten in de openbare ruimte.

De groene plasticfabriek past echter zogenaamde 'mixed plastics' toe. Feitelijk de plastics die overblijven als alle wat makkelijker te recyclen plastics al gesorteerd zijn. In deze mixed plastics zitten dus plastics die zowel naar soort plastics, wijze van samenstelling en kleur heel divers zijn. En daarmee dus ook lastig toepasbaar in nieuwe producten doordat ze zo verschillend als product zijn. Het gaat om grofweg de helft van het totale aanbod aan plastics.

De groene plasticfabriek is dus precies op het soort plastic onderscheidend en biedt een oplossing voor de moeilijk recyclebare plastics (de mixed plastics). Zodat deze niet verbrand worden, maar opnieuw toegepast worden. Bovendien kunnen de producten uit de groene plasticfabriek zo toegepast worden dat ze weer opnieuw recyclebaar zijn.

Vraag

Is het verplicht om producten rechtstreeks van de groene plasticfabriek in Almere af te nemen?

Antwoord

Ja en nee.

Gemeente Almere heeft op basis van een uitgebreide innovatiepartnerschapsprocedure een partij gekozen waarmee er in Nederland gewerkt wordt aan het toepassen van mixed plastics in producten voor de openbare ruimte. Onderdeel van de business case gaat in op de

startperiode van deze partij, waarbij er een extra zet in de rug nodig is om een goede start te kunnen maken. Deze extra zet in de rug bestaat concreet uit voldoende afname van producten uit de groene plasticfabriek. De MRA-overheden kunnen zo deze innovatie ondersteunen en de start van deze partij succesvol maken. Vanuit dat perspectief is er een grote voorkeur om via deze route producten af te nemen (zie ook de vraag of dit juridisch is toegestaan).

Tegelijkertijd zijn er meerdere aanbieders van producten in de openbare ruimte uit gerecycled plastic en zijn er ook voorbeelden waar deze producten toegepast worden. Vanuit de MRA werkgroep plastic zijn dan ook vragen gesteld of je één ondernemer moet bevoorradelen boven anderen. Van bevoorradeling is geen sprake vanwege de gevolgde aanbestedingsprocedure, en er zijn bijna geen partijen in Nederland die mixed plastics toepassen in producten in de openbare ruimte (vaak andere plastics, zoals PP, PE en PET). Tegelijkertijd is dit wel het perspectief waarmee MRA-overheden kijken naar deze afspraak. Vanuit dat perspectief dus geen verplichting om dit bij de groene plasticfabriek af te nemen.

E1 Circulair opdrachtgeven en inkopen

A. Essentie van de afspraken:

Introductie

In 2018 hebben alle MRA-overheden in een intentieovereenkomst afspraken vastgelegd over circulair opdrachtgeven en inkopen en zich hiermee gecommitteerd aan de volgende doelen en resultaten:

4. 10% circulair inkopen in 2022 op basis van de monitoring binnen de eigen organisatie.
5. Stappen maken voor de verdere doorgroei naar 50% circulair opdrachtgeven en inkopen in 2025.
6. In 2025 een apart besluit te nemen over het in vervolg daarop te bereiken eindbeeld van volledig circulair opdrachtgeven en inkopen in de jaren daarna, waarbij wordt bepaald of 2030 als eindjaar haalbaar en wenselijk is.

Tijdens de Duurzaamheid Top worden de volgende afspraken gemaakt:

- dat in 2022 wordt aangetoond dat aan de overeengekomen 10% circulair opdrachtgeven en inkopen voor de eigen organisatie is voldaan, dan wel, hoe eventuele achterstand op deze ambitie op de snelst haalbare wijze wordt ingelopen;
- tevens herbevestigt iedere MRA-overheid dat deze rapportage als basis dient voor de verdere doorgroei naar 50% circulair opdrachtgeven en inkopen in 2025 en dat hiertoe alle benodigde inspanningen geleverd worden;
- iedere MRA-overheid geeft tevens aan dat de handreikingen op de tien inkooppakketten die er eind 2022 liggen, alsmede handreikingen die op inkooppakketten opvolgend in de komende jaren worden opgeleverd, worden verspreid binnen de eigen organisatie. De opdrachtgevers binnen de eigen organisatie kunnen deze ondersteuning gebruiken bij inkoop- en aanbestedingstrajecten binnen dat inkooppakket of om samenwerking te zoeken met andere MRA-partijen die met soortgelijke trajecten bezig zijn.
- iedere MRA-overheid zet zich in om op deze wijze circulaire economische activiteiten op regionale en lokale schaal te stimuleren en kansen te bieden.

B. Wat zijn de consequenties ?

Deze afspraken over circulaire inkoop onder a betreffen dit jaar uitsluitend de MRA overheden en vormen daarmee ook de beslispunten voor een collegeflap.

Gegeven de reacties die binnen zijn gekomen en de vragen en opmerkingen in de stuurgroep zijn de volgende consequenties te noemen:

-
- i. Kunnen aantonen dat in 2022 en verder de genoemde mijlpalen worden gehaald vraagt van organisaties om een data gedreven aanpak. Vanuit het MRA Programma Circulaire Economie worden meetmethodieken aangereikt. Deze meetmethodieken vragen om een doorontwikkeling van een meer procesgerichte meting naar een effectmeting. Deze doorontwikkeling vindt plaats in nauwe samenwerking met de Amsterdam Economic Board (AMEC). AMEC onderzoekt op dit moment op welke wijze de monitoring voor deelnemende organisaties op een zo laagdrempelige kan worden ingevuld. Dit levert maatwerk op voor de diverse MRA overheden. Een expertpool is beschikbaar ter ondersteuning van met name de meer kleinere gemeenten.
  - ii. Het behalen van de genoemde mijlpalen vraagt van MRA-overheden om binnen de eigen organisatie te zorgen voor de benodigde competentieontwikkeling voor sturing, uitvoering en monitoring van circulair opdrachtgeven en inkopen. Dit vormt onderdeel van de Human Capital Agenda, specifiek wat betreft doelgroepen binnen de MRA overheden.
  - iii. Om alle MRA overheden hierin te faciliteren, ook de kleinere gemeenten biedt het MRA Programma Circulaire Economie een kennisnetwerk, diverse tools en handreikingen, die binnen een MRA breed netwerk worden ontwikkeld al dan niet ondersteund met expertise van buitenaf.
Denk aan (zie ook :
    - De Circulaire Roadmap
    - Per 15 oktober 2021: Handreikingen op 10 inkooppakketten;
    - E-Learning modules;
    - Intervisies en inspiratiesessies en de
    - Expertpool.
  - iv. Het realiseren van deze mijlpalen biedt een belangrijke basis bij de MRA overheden voor een eventuele vervolgspraak samen met bedrijfsleven, maatschappelijke partners en kennisinstellingen over circulair opdrachtgeven en inkopen. AMEC sluit zich aan bij inzet op circulair opdrachtgeven en inkopen door marktpartijen en kennisinstellingen op het vlak van bedrijfsvoering in het facilitaire domein. Op dit moment levert samenwerking met AMEC al op dat over en weer gebruik wordt gemaakt van de diverse tools en handreikingen.
  - v. Een herbevestiging van de afspraken uit de intentieverklaring is belangrijk omdat ervaring leert de uitgesproken ambities consequenties hebben niet alleen voor competentieontwikkeling voor sturing, uitvoering en monitoring, meer data gedreven werken maar ook voor het anders (durven) omgaan met bestaande procedures.
Deze consequenties worden herkend bij de AMEC. Samen met de AMEC wordt

onderzocht op welke wijze circulaire inkoop tot verankering leidt in de organisatie.

C. Waarom is deze afspraak belangrijk?

Circulaire opdrachtgeven en inkopen is een belangrijk instrument voor overheden om circulaire economische activiteiten aan te jagen. Door krachten te bundelen worden koplopers in verschillende marktsegmenten gestimuleerd met steeds duurzamere oplossingen te komen, worden renderende business cases mogelijk gemaakt en wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan het verminderen van de milieubelasting.

De bundeling van krachten is belangrijk op MRA schaal en sluit aan bij vergelijkbare ontwikkelingen landelijk, in andere regio's en internationaal. Kennisuitwisseling en -deling leidt tot versterking en versnelling in het behalen van de eigen ambities. Bundeling van krachten als MRA overheden biedt een belangrijke basis om de afspraken over ambities op termijn te delen met bedrijfsleven, maatschappelijke partners en kennisinstellingen.

E2 Intentieverklaring Circulair
opdrachtgeverschap en inkopen zoals
ondertekend op 20 juni 2018
(toegevoegd als aparte bijlage)

